

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ଅଜବ ଦେଶରେ

ଏଲିସ୍

ଲେଖା-ଲୁଇ ଜେରଲ

ଅନୁବାଦକ-ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଦାସ

ମୋତେ ପଢ଼

ଲୁଇ ଜେରଲ ବୋଲି ଇଂଲଣ୍ଡ ଦେଶର ଜଣେ ପିଲାଲିଆ ବୁଢ଼ା (ବା ବୁଢ଼ାଲିଆ ପିଲା) ଦିନକରେ ଗୋଟିଏ ଅଝଟିଆ ପିଲାକୁ (ତୁମେ ନୁହଁ) ଏହି ଗପ ବହିଟି ଉପହାର ଦେଲେ। ସେ ପିଲା ଉପହାରଟି ପାଇଲା ଯେ, ହେଲେ ପିଲା ତ ଅତି ବେହୁସିଆର, ତାକୁ ହଜେଇଦେଲା। ସେ ହଜାଉ କି ନ ହଜାଉ ଉପହାରଟି ହଜିଗଲା, କାହିଁକି ନା, ସେ ଉପହାର ଥିଲା ପିଲାଙ୍କ ଲାଗି, ଯେବେ ସେ ସବୁଦିନ ପିଲା ହୋଇଥାନ୍ତା ତେବେ ସେ ବହି କାହିଁକି ହଜିଥାନ୍ତା କି! କିନ୍ତୁ ସେ ଅମାନିଆ ବଡ଼ ହୋଇଗଲା। ଏ ବହି ତା ଠାରୁ ପଳାଇଯାଇ ଘୁରି ବୁଲିଲା, ଚାରିଆଡ଼େ ‘ମୋତେ ପଢ଼, ମୋତେ ପଢ଼’ ବୋଲି ପାଟି କରି। ବହି ପଛେ ବହୁତ ପିଲା ଗୋଡ଼ାଇଲେ ଇଂରେଜ ପିଲା, ଫରାସୀ ପିଲା, ହିନ୍ଦୀ ପିଲା, ବଙ୍ଗାଳୀ ପିଲା, ଓଡ଼ିଆ ପିଲା-ଦୁନିଆ ଯାକର ଯେତେ ପିଲା। ସବୁ ପିଲା ବହିକୁ ଘେରିଗଲେ, ବହି ତହିଁ ଡରବରରେ ଗୋଟାଏ ଟବୁଲ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା। ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା ଦୁନିଆର ଏତେ ପିଲା, ଖଣ୍ଡେ ବହି ପଢ଼ିବେ କିପରି? ପିଲାଙ୍କ ଭିତରେ କନ୍ଦାକଟା ଆରମ୍ଭ ହେଲା। କନ୍ଦାକଟା ଚାଲିଛି, ଏହି ସମୟରେ ବହିଟା ଖୋଲିଗଲା ଓ ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲା, “ଦେଖ ପିଲାମାନେ, କାନ୍ଦନାହିଁ ତୁମେ ଯେତେ ଜଣ ଅଛ, ମୁଁ ସେତେ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯାଉଛି।” ଏକଥା ଶୁଣି ପିଲାଙ୍କ ଭିତରେ ଭାରି ଭାଲେଣି ପଡ଼ିଲା, ବହିଟା ଯଦି ଏତେ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ କଣ ହବ ଭଲା। ଖାଲି ଗୋଟିଏ ଅଧେ ଅକ୍ଷର ସିନା ପ୍ରତି ପିଲାଏ ପାଇବେ, ହାୟ ହାୟ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ବହିଟା କୁତାକୁତା ହୋଇଯିବ। ଆମେ କିଆଁ କନ୍ଦାକଟା କଲେ ବୋଲି ଦୁଃଖ କରି ପିଲାମାନେ ଆହୁରି ଜୋରରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଆଖି ବୁଜି ସେମାନେ କିଛି ସମୟ କାନ୍ଦିଲେଣି, ଏତିକିବେଳେ ପାଟି ଶୁଭିଲା, “ମୋତେ ପଢ଼।” ପିଲାମାନେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖନ୍ତି ଥାକ ଥାକ ବହି। ସେମାନେ ହଠାତ୍ ଖୁସି ହୋଇଗଲେ, ବହିରୁ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ

ଘେନିଯାଇ ଖୋଲି ଦେଖନ୍ତି ଯେ ବହି ମୋଟେ ଛିଣ୍ଡିନାହିଁ, ସୁନ୍ଦର ବନ୍ଧେଇ ହେଇଛି, ଚମକାର ଛପା ହେଇଛି, ଆଉ ବହିରେ ଛବି ଅଛି। ସେ ଛପା ଏଭଳି ତାଜିବ୍ ଛପା ଯେ ଇଂରେଜ ପିଲା ପଢ଼ିଲା ବେଳକୁ ତାହା ଇଂରାଜୀ, ଫରାସୀ ପିଲା ପଢ଼ିଲା ବେଳକୁ ତାହା ଫରାସୀ, ବଙ୍ଗାଳି ପିଲା ପଢ଼ିଲା ବେଳକୁ ତାହା ବଙ୍ଗାଳୀ ଆଉ ଓଡ଼ିଆ ପିଲା ପଢ଼ିଲା ବେଳକୁ ତାହା ଓଡ଼ିଆ। ପିଲାମାନେ ଯେତେବେଳେ ପଢ଼ିବାକୁ ବସିଛନ୍ତି, ବାଜେକଥା କହି ଗୋଳମାଳ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ। ସେମାନେ ପଢ଼ିବାରେ ମନ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ମନ ଦେଇ ପଢ଼ନ୍ତୁ।

ଠେକୁଆ ଗାତରେ ଏଲିସ୍

ଦିନକରେ ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଏଲିସ୍‌ର ଅପା ବସିଛି, ତା ପାଖକୁ ଲାଗି କରି ବସିଛି ଏଲିସ୍। କିଛି ବୋଲି କିଛି କାମ ନାହିଁ, ତୁଚ୍ଛାଟାରେ ବସି ବସି ଏଲିସ୍‌କୁ ଚିଡ଼ା ଲାଗିଲା। ଏଲିସ୍‌ର ଅପା କଣ ଖଣ୍ଡେ ବହି ଧରି ବସିଛି । ଏଲିସ୍ ଉଙ୍କି ମାରି ଥରେ ଦିଅର ଅପାର ବହିକୁ ଚାହିଁଲା। ବହିଟାରେ କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ବୋଲି ଚିତ୍ର ନାହିଁ କି କୋଉଠି ବୋଲି କଥା କାହାଣୀଟିଏ ନାହିଁ। ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା-“ବହିରେ ଯେବେ ଛବି ନାହିଁ କି କଥା ଭାଷା ନାହିଁ ସେ ଭଳିଆ ବହି ଥାଇ କେତେ, ନଥାଇ କେତେ। ”

ଖରାବେଳେ, ଭାରି ଗରମ ହଉଛି। ଏଲିସ୍‌କୁ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଆସକତିଆ ଲାଗୁଛି; ଗୋଟାଏ ଦିଟା ହାଇ ଆସିଲା। ନିଦ ତୁଳ ତୁଳ ଆଖିରେ ଏଲିସ୍ ଭାବୁଥାଏ, ଫୁଲ ମାଳତୀଏ ଗୁଲିଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା! ମାଳ ଗୁଲିବାକୁ ହେଲେ ତ ଫେର ବସିଲାଠୁ ଉଠିବାକୁ ହବ। ଏଲିସ୍ ଇମିତିକା ଭାବୁଛି ଏଇ ସମୟରେ ତାରି କତିରେ ଗୋଟାଏ ଧୋବ ଫରଫର ଠେକୁଆ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲା। ସେ ଠେକୁଆ ଇମିତି ସେମିତି ଠେକୁଆ ନୁହଁ; ଜାମା ଜୋଡ଼ ପିନ୍ଧି ଫିଟ୍‌ଫାଟ୍ ବାବୁ। ହେଲେ ତାକୁ ଦେଖୁ ଏଲିସ୍‌କୁ ତାକୁବ୍ ଲାଗି ନଥିଲା। ଠେକୁଆ ମନକୁ ମନ କହି ଚାଲିଥାଏ, “କି ହେଲାରେ;କି ହେଲାରେ;ମୋର ତ ଉଛୁର ହୋଇଯିବ।” ଠେକୁଆ ଏଭଳିଆ କଥା କହିବାଟା ବି ସେତେବେଳେ ଏଲିସ୍‌କୁ ଅସଙ୍ଗତ ବୋଧ ହୋଇନଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଯାଉ ଯାଉ ଯେତେବେଳେ ଠେକୁଆ ସତକୁ ସତ ତା ଛାତି ପାକିଟରୁ ଚେନ୍ଦବନ୍ଧା ଘଡ଼ିଟାଏ ବାହାର କରି ସମୟ କେତେ ହେଲା ବୋଲି ଦେଖିଲା, ଦେଖୁ କରି ଯୋଗାଡ଼ ଆହୁରି ବେଗେ ବେଗେ ପକାଇଲା, ଏଲିସ୍ ଆଉ ସନ୍ତାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ, ତାକୁବ୍ ହେଇ ଖପ୍ କରି ଛିଡ଼ା ହୋଇପଡ଼ିଲା। ଏତେବେଳକୁ ଏଲିସ୍‌ର ହେଜ ହେଲା ଯେ ଯେ ତ ଏକ ନୂଆ କିସମ

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ଠେକୁଆ, ଏଇଭଳି କୋଉ ଠେକୁଆର ଭିତର କୋଟ ପାକିଟ,କି ଘଣ୍ଟା ଥିବାର ତ ସ କେବେ ଦେଖିନଥିଲା। ଏଲିସ୍‌କୁ ବଡ଼ କଉଡୁକିଆ ଲାଗିଲା; ସେ ଠେକୁଆ ପଛେ ପଛେ ପ୍ରକାଶ ଗାତ ଅଛି। ଠେକୁଆ ଖପ୍‌କିନା ସେଇ ଗାତ ଭିତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା। ଏଲିସ୍ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତାପଛରେ ବି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ସେଇ ଗାତ ଭିତରକୁ।

ସେଇ ଗାତ, ଭିତରଟା କିଛି ଦୂର ଯାଏ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭଳିଆ କ୍ରମଶଃ ଢାଳୁ ହୋଇ ଯାଇଛି। ତେଣୁ ଏଲିସ୍ ବହୁଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବେଶ୍ ଚାଲି ଚାଲି ଗଲା। କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଗାତଟା ହଠାତ୍ କୁଅ ଭଳିଆ ଏମିତି ସଳଖ ହେଇଯାଇଛି ଯେ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଗୋଡ଼ ବଢେଇ ଦେଇ ଏଲିସ୍ ଆଉ ଯାଏ କୁଆଡ଼େ । ସିଧାସଳଖ ସର ସର କରି ଏଲିସ୍ ସେଇ କୁଅ ଭିତରେ ପଡ଼ିଗଲା ତ।

କୁଅଟା ଭାରି ଗହ୍‌ଡ଼ିଆ ଥିଲା ବୋଧହୁଏ,ନୋଇଲେ ହୋଇପାରେ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଖସୁଥିଲା। କାହିଁକି ନା, ଗଳି ପଡ଼ିବା ବେଳେ ତା ଚାରିକରକୁ ଆଖି ଫେରେଇବାକୁ, ଆଉ ଏହାପରେ ତାର ଯେ କଣ ହବ ଏକଥା ଭାବିବାକୁ ତାକୁ ତ ଡେର୍ ବେଳ ମିଳିଲା।କୋଉଠି ଯାଇ ଶେଷରେ ପଡ଼ିବ; ଏକଥା ଜାଣିବାକୁ ଏଲିସ୍ ପହିଲେ କୁଅ ତଳକୁ ଆଖି ତଳକୁ ଆଖି ପକାଇଲା। ତଳଟା ଖାଲି କିଟିମିଟିଆ ଅନ୍ଧାର, କିଛି ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ସେଇଠୁ କୁଅ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା , ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେଠି କେତେ ବୋଲି କେତେ ଦରବ ସଜା ହେଇ ଥିଆ ହେଇଛି;ବହି ଥାକ ଥାକ ଥିଆ ହେଇଛି। କୋଉଠି କିମିତି କଣ୍ଟାରୁ ମାନଚିତ୍ର ଆଉ ଛବି ବି ଝୁଲୁଛି। ଗୋଟାଏ ଥାକରୁ ଏଲିସ୍ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ବୋତଲ ବି ଉଠେଇନେଲା। ଉଠେଇନେଇ ଦେଖେ ତା ଉପରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହେଇଛି –‘କମଳା ଆଚାର’। ଏଲିସ୍‌ର ଜିଭଟା ପାଟି ଭିତରେ ଉପର ତଳ ହୋଇଗଲା। ମଲା ମଲା, ଖାଲି ଶିଶିଟା! ଶିଶିଟା ଫୋପାଡ଼ିଦବ ବୋଲି ସେ ଭାବୁଥିଲା,କିନ୍ତୁ ପକେଇଲା ନାହିଁ। ତଳେ କିଏ ଥିବ, ତାହା ଦେବରେ ବାଜି କାଳେ ସେ ମରିଯିବ, ସେହିଯୋଗୁଁ ଏଲିସ୍ ଗଳି ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଥାକ ଦେଖି ଶିଶିଟାକୁ ସେଠି ଥୋଇଦେଲା।

ଏହିପରି ଶୂନ୍ୟରେ ଗଳି ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ଏଲିସ୍ ନାନା କଥା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା, ବାଃ, କେତେ ବାଟ ଆଉ ପଡ଼ିବି ଭଲା। ଆଜ୍ଞା ତ, ଇମିତିକା ଥରେ ପଡ଼ିଲେ, କୋଠା ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ିବାକୁ ତ ମୁଁ ଆଉ ପଡ଼ିବା ତଳେ ଗଣିବି ନାହିଁ। ଘରେ ସମସ୍ତେ ମତେ ସାବାସ୍ କରିବେ ଏଥର । ଏଥର, କୋଉଠୁ ପଡ଼ିଲେ ବି ମୁଁ ତ କାହା ଆଗରେ କହିବି ନାହିଁ। ଛାତ ଉପରୁ ହେଉନା କାହିଁକି!

ଆଜ୍ଞା ହେଲା ଏବେ! ମୁଁ ତ ଗଳି ପଡ଼ୁଛି, ପଡ଼ୁଛି ଯେ କେତେ ବାଟ କେଜାଣି? ଆଉ କଣ ଏ ଗାତଟା ସରିବ ନାହିଁ କି? ଗାତଟା ମାଟି ପୁଟେଇ ଏକଦମ୍ ପୃଥିବୀର ଆରପଟେ ଯାଇ ବାହାରିନାହିଁ ତ? ଯେବେ ସେ ପଟେ ବାହାରିଥାଏ,ତେବେ ବେଶ୍ ଗୋଟେ ମଜା ହେବ। ସେଠିକାର ଲୋକେ ତ ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡ କରି ପୃଥିବୀ ଆଡ଼େ ଗୋଡ଼ କରି ଝୁଲୁଥିବେ। ବାଃ ,

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ତେବେ ସେତା କୋଉ ଦେଶ ମତେ ପଚାରି ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯେବେ ସେ ଦେଶ ନାଁ ତାହାରିକି ପଚାରେ, ସେ ତ ଭାବିବ ମୁଁ କେତେ ମୁଖାଁ। ନାଃ ପଚାରିବି ନାହିଁ, କୋଉଠି ତା ଛକଫକ ଜାଗାରେ ହେଲେ ଲେଖା ହେଇଥିବ, ପଢ଼ିଦେବି।

ଏହିପରି କେତେ କଥା ଏଲିସ୍‌ର ମନକୁ ଆସୁଥାଏ। କେତେ କଣ ସେ ଭାବି ଯାଉଛି; ଏହି ସମୟରେ ଲଥୁ କରି ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ସେ ପଡ଼ିଲା। ଭାଗ୍ୟକୁ ତାର; ନଡ଼ା ଆଉ ଶୁଖିଲା ପତର ଗଦାଟାଏ ଥିଲା, ତାହାରି ଉପରେ ସେ ପଡ଼ିଲା ଯେ ତା ଦେହରେ ମୋଟେ ଆଞ୍ଚୁର୍ ଲାଗିଲା ନାହିଁ। ପଡ଼ିଛି ଯିମିତି ସେ ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ହେଇ ଖପ୍ କରି ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା। ଉପରକୁ ଯେତେବେଳେ ଏଲିସ୍ ଅନାଏ, ଉପରଟା ଭୟାନକ ଅନ୍ଧକାର । କିନ୍ତୁ ଏଲିସ୍‌ର ମୁହଁ ସିଧାସଳଖ ହେଇ ଗୋଟାଏ ବାଟ ପଡ଼ିଛି କେତେ ଦୂର ଯାଏଁ। ସେଠି ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ସେ ଧୋବ ଠେକୁଆଟା ନସର ପସର ହେଇ ଧାଇଁଛି ସେହି ବାଟ ଧରି। ଠେକୁଆକୁ ଦେଖୁ ଏଲିସ୍ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତା ପିଛା ଧରି ପବନ ପରି ଛୁଟିଗଲା। ଗୋଟାଏ ବାଙ୍କ ବୁଲିଲା ବେଳକୁ ଠେକୁଆ ମନ କହୁଥାଏ, ଏଲିସ୍‌ର କାନରେ ପଡ଼ିଗଲା “ଓଃ ମୋର ତ ବଡ଼ ଡେରି ହୋଇଗଲା।”

ବାଙ୍କଠି ଏଲିସ୍ ପଛରେ ଲାଗିଯାଇଥିଲା ପ୍ରାୟ, କିନ୍ତୁ ବାଙ୍କଟା ବୁଲି କରି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଠେକୁଆ କୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲାଣି। ଏଲିସ୍ ଆଉ ତାର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲା ନାହିଁ। ଏଲିସ୍ ବାଙ୍କ ବୁଲି ଦେଖେ ତ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବା ମସ୍ତବଡ଼ ଘର ଭିତରେ ସେ ଆସି ଠିଆ ହେଇଛି, ସେ ଘର ଛାତରୁ ଆଲୁଅ ମାଳମାଳ ଓହଳିଛି; ଚାରିଆଡ଼ ଖାଲି ଉଜାଲା ହେଇଯାଇଛି। ସେ ବଖୁରିଟିରେ ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ଦରଜା ଅଛି- ଚାରିପଟ ଯାକ, କିନ୍ତୁ ସବୁ ଦରଜା ଯାକ ବନ୍ଦ। ଏପଟ ସେପଟ ହେଇ ଏଲିସ୍ ସବୁ କବାଟରେ ହାତ ମାରି ଆସିଲା, କୋଉଟା ବି ଖୋଲିଲା ନାହିଁ। ଏଲିସ୍ ଏବେ କରେ କଣ? ଘର ମଝିରେ ଠିଆ ହୋଇ ଏଲିସ୍ ମନେ ମନେ ବିଚାରିଲା; ଆଜ୍ଞା ହେଲା ତ! ମୁଁ ଏବେ ଘରୁ ବାହାରେ କିଭଳିକା?

ଏହିପରି ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ସାମନାରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ତିନିଗୋଡ଼ିଆ କାଟଟେବୁଲ ଆଉ ତା ଉପରେ ସୁନାର ଟିକି ଚାବିଟିଏ। ଏ ଚାବିଟି ଦେଖୁ ଏଲିସ୍ ଟିକିଏ ବଳ ପାଇଲା ; ଭାବିଲା ଏଇ ଚାବିରେ ଘରର କୋଉ ଦରଜା ଖୋଲି ହେବ ତ! ଏ ଦରଜା ସେ ଦରଜା ସବୁ ତାଲାରେ ଏଲିସ୍ ସେ ଚାବିକି ମୋଡ଼ିଲା; କିନ୍ତୁ ହାୟ, ତାଲାଗୁଡ଼ାକ ହୁଏ ତ ନିହାତି ବଡ଼, ନୋହିଲେ ଚାବିକାଠିଟା ନିହାତି ଟିକିଟିଏ; କୋଉ ଦରଜା ନ ଖୋଲେ । ଏଲିସ୍ ଏଥିରେ ଦବି ନ ଯାଇ ଆଉ ଥରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦରଜାର ତାଲାରେ ଚାବି ଲଗେଇ ପରଖ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା, କାଳେ କୋଉ ଦରଜା ଖୋଲିଯାଇପାରେ। ଏଥର ହଠାତ୍ ତା ନଜରରେ ପଡ଼ିଲା ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ପରଦା ଝୁଲୁଛି। ପରଦା ସେପଟେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେଠି ଛୋଟ ଗୋଟିଏ ଦରଜା ଅଛି; ଦରଜା ଯେ, ମୋଟେ ଦି ଚାଖଣ୍ଡ ଉଠି। ଏଲିସ୍ ସେ ଦରଜାରେ ସୁନା ଚାବିକାଠି ଲଗେଇ

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ମୋଡ଼ିଲା। ସେ ଚାରି ଯେତେବେଳେ ତାଲାକୁ ଠିକ୍ ହେଲା ଏଲିସ୍ ଖୁସି ଦେଖେ କିଏ। ଦରଜା ଖୋଲିଗଲା; ଏଲିସ୍ ଦେଖେ ତ ସେ ଦରଜାରୁ ଗୋଟିଏ ସରୁ ହୋଇ ରାସ୍ତା ପଡ଼ିଛି। କିନ୍ତୁ ରାସ୍ତାଟି ଏତେ ସରୁ ଯେ ସେଥିରେ ବଡ଼ ଜୋର ଗୋଟାଏ ଗାଡୁଆ ମୁଷା ଗଲିଯାଇପାରେ । ଏଲିସ୍ ହାମୁଡ଼େଇ ପଡ଼ି ସେ ଗାତଟି ଭିତରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖେ, ସେଇ ମୁଷା ଗାତ ଭଳି ରାସ୍ତା ଯାଇ ପଡ଼ିଛି ଗୋଟିଏ ନାହିଁ ନଥିବା ଦିବ୍ୟସୁନ୍ଦର ବଗିଚା ଭିତରକୁ। ଭଲିକି ଭଲି ସେଠି କେତେ ଭଲି ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗ ଫୁଲ ଫୁଟି ବଗିଚାଟିକି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରି ଦେଇଛି। ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚା ଏଲିସ୍ ଆଉ ଆଗରୁ କେବେ ଦେଖିନଥିଲା। ବଗିଚାକୁ ଦେଖି ଘର ଭିତରୁ ବାହାରି ସେଠିକି ଯିବାକୁ ଏଲିସ୍ ମନ ହାଇଁପାଇଁ ହେଲା। କିନ୍ତୁ ସେ ଏଡ଼ିକି ଟିକିଏ ବାଟ , ବାଟ ତ ନୁହେଁ, ମୁଷାଗାତ। ତା ଭିତରେ ଯିବ ବା କିଭଳି? ଥରେ ଦିଅର ଏଲିସ୍ ସେ ବାଟରେ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା, କିନ୍ତୁ ବୃଥା ହେଲା। ଦରଜାରେ ଏଲିସ୍ ମୁଣ୍ଡଟା ଗଲିଲା ନାହିଁ ଆଗ! ଏଲିସ୍ ମନେ ହେଉଥାଏ “ଖାଲି ମୁଣ୍ଡଟା ଗଲିଗଲେ ବି କଣ ହବ, କାନ୍ଧଟାକୁ ଛାଡ଼ି ମୁଣ୍ଡଟା ଖାଲି ଯେବେ ଯାଏ, କୋଉଥିକି ହବ ସେ । ଦୂରବିକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ଭଳିଆ ମୁଁ ହୋଇଥାଆନ୍ତି କି ଭଲ, ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ ଛୋଟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି, ଫେର୍ ଖୋଲି ଦେଲେ ବଡ଼ ହୋଇଯାଆନ୍ତି।”

ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ଦରଜା ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହେଇ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ, ସେ କାଟ ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିଲା ତା ମନରେ ବି ଗୋଟାଏ ଆଶା ଥାଏ, କିଛି ନ ହେଲେ ବି ଆପଣାକୁ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ଭଳିଆ ଭଙ୍ଗାଭଙ୍ଗୀ କରିପାରିବା ଲାଗି କୌଣସି ସୂତ୍ର ଯେବେ କୋଉଠୁ ମିଳେ! ଏଥର କିନ୍ତୁ ଏଲିସ୍ ଯେତେବେଳେ ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଯାଏ, ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଛୋଟ ବୋତଲଟାଏ ଥୁଆ ହେଇଛି। (“ଏ ବୋତଲ ତ ଏଠି କୋଉଠି ନଥିଲା।” ଏଲିସ୍ ମନକୁ ମନ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା,) ଆଉ ବୋତଲ ଉପରେ ଗୋଟାଏ କାଗଜ ଟିକଟ ମାରି ତା ଦେହରେ ସୁନ୍ଦର ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଛାପା ହେଇଛି, “ମୋତେ ପିଆ”

‘ମୋତେ ପିଆ’ ବୋଲି କହିଦେବା ତ ସହଜ କଥା କିନ୍ତୁ ଏଲିସ୍ ବଡ଼ ତାଲାଖ, ସେ କଣ ଏଡ଼େ ଚଞ୍ଚଳ ନ ଭାବି ନ ଚିନ୍ତି ପିଇଦେବ! “ନା, ମୁଁ ଆଗ ଦେଖିବି, କୋଉଠି ‘ବିଷ’ ବୋଲି ଲେଖା ହେଇଛି କି ନାହିଁ।” ସେ ପରା କେତେ ବଢ଼ିଆ ବଢ଼ିଆ ଗପ ପଡ଼ିଛି; ସେଥିରେ ସବୁ କୋଉ ପିଲା ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ିଗଲା, ନୋଇଲେ କାହାକୁ ବାଘଭାଲୁ ଖାଇଗଲା, ନୋଇଲେ ସିମିତି କିଛି ଅନିଷ୍ଟ ହେଲା। କାହିଁକି ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା। ବାପା ମାଆ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଯୋଉସବୁ କଥା ଶିଖେଇଥିଲେ ସେ କଥା ମନେ ନ ରଖି ନ ମାନିଲେ ବୋଲି ସିନା! ବଡ଼ ବଡ଼ ପରା କହନ୍ତି, ତତଲା ଲାଲ ଚହ ଚହ ଖଡ଼ିକାକୁ ଧଇଲେ ହାତ ଫୋଟକା ହୋଇଯିବ, ଛୁରୀରେ ଆଙ୍ଗୁଠିଟି କାଟି ପକେଇଲେ ସେଥିରୁ ରକତ ବୋହିବ। ଏଲିସ୍ ମନେ ଅଛି, ତାକୁ ମାଆ କହିଥିଲେ ଯେ ଯେବେ କୋଉ ବୋତଲ ଉପରେ ‘ବିଷ’ ବୋଲି ଲେଖା ହେଇଥିବ, ସେ ବୋତଲରୁ ପିଇଲେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ହେଉ କି ଦିନେ କି ଦି ଦିନେ ହେଉ ଯେତେବେଳେ ହେଲେ ଦେହ ଖରାପ ହେବ। ଏଲିସ୍ ସେ କଥା ଜମା ଭୁଲିନାହିଁ।

ଯାହା ହେଉ, ଏ ବୋତଲରେ କୋଉଠିବିଷ'ବୋଲି ଲେଖା ନ ଥିଲା; ଏଲିସ୍ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ସବୁଯାକ ପିଇଦେଲା।

ପିଇଦେଲା ତ, ଯାଏ କୁଆଡ଼େ? ତା ଦେହରେ କିମିତି ଗୋଟାଏ ନିଶା ଥିଲା, ଏଲିସ୍ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇଦେଲା। ତା ପରେ ଏଲିସ୍ କ୍ରମଶଃ ଛୋଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା। ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା, “ଏ ତ ଏକ ନୂଆ କଥା, ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ଭଳି ଏବେ ମୁଦି ହୋଇଯାଉଛି।” ସତକୁ ସତ, ସେଇୟା। ଛୋଟ ହେଇ ହେଇ ସେ ଏବେ ମୋଟେ ଚାଖଣ୍ଡେ ରହିଲା। ନିଜକୁ ଏପରି ଛୋଟ ହୋଇଯିବାର ଦେଖୁ ଏଲିସ୍ ଖୁବ୍ ଖୁସିହେଲା, କାହିଁକି ନା, ଏଥର ସେ ନିଶ୍ଚେ ଛୋଟ ଦରଜା ବାଟେ ଗଲିଯାଇ ସେ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚାରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ। ପ୍ରଥମେ କିନ୍ତୁ ସେ କିଛି ବେଳ ସତାର କଲା, ଦେଖୁଥିଲା ଆହୁରି ଛୋଟ ହଉଛି କି ନାହିଁ ତାର ବି ଟିକିଏ ଭୟ ହେଉଥାଏ, କାଳେ ଯେବେ ଇମିତି ଛୋଟ ହେଉ ହେଉ ମହମବତୀ ଭଳିଆ ବିଲକୁଳ ଲୋପ ପାଇଯିବ। ସେତେବେଳେ ତାର ରୂପ କି ଭଳିଆ ହବ ଭଲା? ଏତିକି ବେଳେ ତା ମନକୁ ଆସିଲା ମହମବତୀ କଥା; ଏଲିସ୍ କଷ୍ଟନା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ମହମବତୀ ଜଳିଗଲା ତାର ରୂପଟା କି ଭଳିଆ। କାହିଁ, କେବେ ତ ସେ ସିମିତି କିଛି ରୂପ ଦେଖିନାହିଁ।

କିଛି ବେଳ ଅପେକ୍ଷା କଲା ପରେ ଯେତେବେଳେ ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ଯେ ଆଉ କିଛିହେଲା ନାହିଁ, ସେ ବଗିଚା ଭିତରକୁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଯିବାକୁ ବସିଲା। କିନ୍ତୁ ପୁଣି ତ ଏକ ମୁଝିଲ ବ୍ୟାପାର ! ଛୋଟ ଦରଜା ମୁହଁରେ ପହଞ୍ଚିଛି, ତାର ମନେପଡ଼ିଗଲା ସୁନାକାଠି କଥା। ସୁନାକାଠି ପାଇଁ ସେ ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଯାଇ ଦେଖେ ତ ଆଉ ତା ହାତ ନପାଏ। କାତରେ ସୁନାକାଠିଟା ଦିଶୁଛି, ସେ ହାତ ବଢ଼ାଇଲା, କିନ୍ତୁ ଆଉ ନ ପାଏ। ଏଲିସ୍ ହାତ ଯୋଉଠୁ ନ ପାଇଲା, ସେ ଟେବୁଲର ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ ଉପରେ ଚଢ଼ିଲା ଚାବି ଆଣିବ ବୋଲି, କିନ୍ତୁ ସେ ଏଡ଼େ ଖସଡ଼ା ଯେ ଏଲିସ୍ ଆଉ ଚଢ଼ିପାରିଲା ନାହିଁ। ଅନେକ ଥର ଚଢ଼ିଲା, କୋଉଥିରେ ଆଉ ଗୋଡ଼ ଠାକୁ ନଥାଏ। ଏଲିସ୍ ଅନେକ ପ୍ରକାରରେ ଚେଷ୍ଟା କଲା ସୁନାକାଠିଟା ଆଣିବ; କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କିନ୍ତୁ ହେଲାନି। ଏଲିସ୍ ସେତେବେଳକୁ ଭାରି ହରକତ ହେଇଗଲାଣି; ଦୁଃଖରେ ବସି ପଡ଼ି ଖାଲି କାନ୍ଦିଲା।

“ଆଃ, ଇମିତି କାନ୍ଦି କି ଲାଭ? ଯେତିକି କାନ୍ଦିଲୁ କାନ୍ଦିଲୁ; ଆଉ କାନ୍ଦ ନା , ମୋ ବୋଲ ମାନି।” ମନକୁ ମନ ଏଲିସ୍ ଆପଣାକୁ ଚଟାପଟ ତୁନି କରିଦେଲା। ଏହି ସମୟରେ ଟେବୁଲ ତଳେ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା ଗୋଟାଏ କାତ ବାଙ୍କ ଉପରେ ତାର ନଜର ପଡ଼ିଲା ସେଇ ବାଙ୍କ ଖୋଲି ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା, ତା ଭିତରେ କୁନି ପିଠାଟିଏ ଅଛି ଆଉ ପିଠା ପିଠିରେ ରଙ୍ଗିନ୍ ଚିନିର ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହେଉଛି “ମୋତେ ଖାଆ” ଏଲିସ୍ ତା ଦେଖୁ ମନକୁ ମନ କହିଲା “ହଉ, ମୁଁ ଏଇଟାକୁ ଖାଇବି। ଯାକୁ ଖାଇଲେ ମୁଁ ଯେବେ ବଡ଼ ହୁଏ, ତେବେ ତ ଭଲ କଥା, ଚାବିକି ହାତ ପାଇବ। ଯେବେ ଛୋଟ ବି ହୋଇଯାଏ, କ୍ଷତି ନାହିଁ, ଦୁଆରେ ବେଶ୍ ଗଳି ଯାଇପାରିବି। ଯିମିତି ହେଲେ ମୁଁ ଯାଇ ବଗିଚାରେ ପହଞ୍ଚିବି; ସେଣିକି ଯାହା ହେବାର ହେଉ”

ଏଲିସ୍ ସେ ପିଠାରୁ ଟିକିଏ ଖାଇ କୋଉ ଆଡ଼କୁ ବହୁଟି ଜାଣିବାକୁ ଚଟାପଟ୍ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ହାତଟା ରଖିଲା। କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲା ସେ ଯେତିକି ଥିଲା ସେତିକି, ତାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ସୀମା ରହିଲାନାହିଁ। ପିଠା ଖାଇଲେ ତ କେହି ବଡ଼ ବା ଛୋଟ ହୁଏ ନାହିଁ; ତେବେ, ଏଲିସ୍ ଏ କେତେ ବେଳ ହେଲା ଏପରି ଅଭୁତ ଘଟଣା ସବୁ ଅଙ୍ଗେ ଲିଭେଇ ଆସିଲାଣି ଯେ ଏହିସବୁ ଘଟଣା ତାର ହେଦସୁହା ହୋଇଯାଇଥିଲା। ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାରେ ସେ ଆଶା କରୁଥିଲା, କିଛି ଗୋଟାଏ କିମ୍ବଦନ୍ତ କିମାକାର ଘଟିବ; କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସବୁଦିନିକା ଭଳିଆ କିଛି ବିଶେଷ ଘଟିଲା ନାହିଁ, ତାକୁ କଥାଟା ବଡ଼ ମାନ୍ଦା ଲାଗିଲା। ଯାହା ହେଉ, ସେ ପିଠାଟା ଗୋଟାଯାକ ଖାଇଦେଲା।

ଲୁହ ଗାଡ଼ିଆରେ ଏଲିସ୍

ଖାଇ ଦେଇଛି ତ।

“ଏ ହେଲା କଣ!” ଏଲିସ୍ ଅବାକ୍ ହେଇ ଭାବିଲା, “ଦୁନିଆର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଖୋଲିଲେ ତ ଏତେ ଡେଙ୍ଗା ହେବନାହିଁ। ମୋର ପାଦ ଗଲା କୁଆଡ଼େ?” (ଯାହାକୁ ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ଏଲିସ୍ ଦେଖେ ତ ପାଦ ଯାଇ କାହିଁ ତଳେ ପଡ଼ିଲାଣି ଯେ ଆଉ ଆଖି ଦିଶୁନାହିଁ) “ବିଚରା ପାଦ ଦିଟା କଣ କରିବେ ଏଣିକି! କିଏ ତାଙ୍କୁ ଭିଲ୍ଲା ଆଉ ଜୋତା ପିନ୍ଧେଇଦେବ। ମୁଁ ତ ଆଉ ପାରିବି ନାହିଁ ଦେଖୁଛି। ମୁଁ ଯାଇ କାହିଁ କୋଉଠି, ମୋର ତମ କଥା ଭାବିବାକୁ ଫୁରସତ କାହିଁ? ତମ କଥା ତମେ ବୁଝିବ ଏଣିକି।” ପାଦକୁ ଯେ କଥା ଏଲିସ୍ କହିଦେଲାତ, କିନ୍ତୁ ପଛେ ପୁଣି ଭାବିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯେବେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଟିକିଏ ସହାନୁଭୂତି ନ ଦେଖାଏ, ସେମାନେ ମୋ କଥା ମାନିବେ କାହିଁକି? ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ କୁଆଡ଼େ ଯିବାକୁ କହିବି, ସେମାନେ ତ ଚଳିବେ ନାହିଁ। ନା, ତାଙ୍କୁ ପଟେଇ ରଖିବା କଥା। ଆଜ୍ଞା, ପୂର୍ବକୁ ପର୍ବ ପ୍ରତିବର୍ଷ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହଳେ ଲେଖା ନୁଆ ଜୋତା କିଣିଦେବା।”

ଜୋତା କିମିତି ପଠାଇବ, ପାରସଲ ଉପରେ ଠିକଣା କଣ ଲେଖିବ, ଆଦି ନାନା କଥା ଏଲିସ୍ ଭାବି ଯାଉଛି, ଏତିକିବେଳେ ତା ମୁଣ୍ଡ ଯିମିତି ଛାତ ଦେହରେ ଖଡ଼ାଙ୍ଗ କରି ବାଜିଛି, ତାର ଭାବନା ସବୁ ଦମ୍ କରି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା। ଏଲିସ୍ ଏତେବେଳକୁ ଛ ହାତ ଉଚ୍ଚ ହୋଇଗଲାଣି; ଦେଖିଲା ଆଉ ତେରି କଲେ ବିପଦ; ସେଇଠୁ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଚାବିଟା ଉଠେଇ ନେଇ ବଗିଚା ଫାଟକ ପାଖକୁ ଧାଇଁଲା ଦରଜା ଖୋଲିବାକୁ। କିନ୍ତୁ ଦରଜା ଖୋଲିବ ବା

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

କେମିତି? ସେ ଏତେ ଡେଜା ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେ, ଦରଜାକୁ ଆଉ ହାତ ନ ପାଏ। ଏଲିସ୍ ସେଇଠୁ କରମାଡ଼ି ଶୋଇ ପଡ଼ି କଷ୍ଟେକଷ୍ଟେ ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ଜଳା ବାଟେ ବଗିଚାକୁ ଅନେଇଲା। କିନ୍ତୁ ସେ ସରୁ ଜଳା ବାଟେ ଗଲିବା ତ ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ଏଲିସ୍ ଆଉ କଣ କରେ । କିଛି ଉପାୟ ନ ପାଇ ବସିପଡ଼ି କାନ୍ଦିଲା ଭୋ ଭୋ। ଏଲିସ୍ ଏକଲା ବସି ସେମିତି କାନ୍ଦୁଛି। କେତେବେଳ ହେଲା କାନ୍ଦିଲାଣି; ହଠାତ୍ ତାର ମନେପଡ଼ିଲା, ସେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ମାଇକିନା ଝିଅଟାଏ ହେଇ କାନ୍ଦୁଛି କଣ, କି ଲାଜ କଥା! କିନ୍ତୁ ନ କାନ୍ଦିବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଯେତେ ବୋଧ ଶୋଧ କଲା, କାନ୍ଦ ତ ମୋଟେ ରହିଲା ନାହିଁ। ତା ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝର ଝର ବୋହି ପଡୁଥାଏ, କେତେ ଯେ ଲୁହ ଇମିତି ବୋହି ବୋହି ଗଲା ତାର କିଛି ଠିକଣା ନାହିଁ, ମାଠିଆ ଲୁହ। ଲୁହ ବୋହି ସେ ଘର ଅଧେ ପୁରିଗଲା। ଏଲିସ୍‌ର ଚାରି କରଯାକ ଚାଖଣ୍ଡେ ବହଳର ଲୁହଗାଡ଼ିଥା।

ଏଲିସ୍ ବସି ସେମିତି କାନ୍ଦୁଛି। ଏହି ସମୟରେ ଦୁଆରରେ ଶୁଣାଗଲା କିଏ ପାଣିରେ ଗୋଡ଼ ଚବର ଚବର କରି ଆସିଲା ଭଲି। ଏଲିସ୍ ଚରବର ହୋଇ ଆଖିରୁ ଲୁହପୋଛି ପକେଇଲା, କିଏ ଆସିଛି ଦେଖୁବ ବୋଲି। ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଫର୍‌ଫାଟ୍ ବାବୁସେହି ଧୋବ ଠେକୁଆ ମହୋଦୟ ଫେରୁଛନ୍ତି। ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ଯେ ଚକ୍ରାକ୍ କାହିଁରେ କେତେ। ତାର ଗୋଟାଏ ହାତରେ ସେ ଧରିଛି ଦାମିକା ହାତମୋଜା ହଳେ, ଆଉ ହାତରେ ପ୍ରକାଶ୍ଟ ଏକ ପଞ୍ଜା। ବଡ଼ ଚରବର ହୋଇ ବାବୁ ମସ୍ ମସ୍ ମାଡ଼ି ଆସୁଛନ୍ତି, ମନକୁ ମନ ଭର୍ ଭର୍ ହେଉଛନ୍ତି “ଉଃ, ରାଣୀ! ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏତେବେଳ ଯାଏଁ ଅଟକାଇ ରଖିଦେଲି, ସେଥିରେ ସେ ବା ଚଟି ନ ଯାନ୍ତେ କିଭଳି! ମୋରତ ଆଗ କାଲି ହୋଇଛି। କହିବି କାହାକୁ? ଉଃ।”

ଏଲିସ୍ ଏତେବେଳକୁ ବଡ଼ ହତାଶ ହୋଇପଡ଼ିଥାଏ। ଠେକୁଆକୁ ଦେଖୁ ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିଲା, ଏହାକୁ କହିଲେ ଏଠୁ ବାହାର ହେବାର କାଳେ କିଛି ଗୋଟାଏ ଉପାୟ କରାଯାଇପାରେ । ତେଣୁ ଅତି ନମ୍ର ହୋଇ କୋମଳ ସ୍ଵରରେ ଆରମ୍ଭ କଲା, “ମହାଶୟ, ଦୟାକରି ଟିକିଏ ଶୁଣିବେ କି...”। ଏଲିସ୍ ଆଉ କଣ କହିଥାନ୍ତା; ତା’ପାଟି ଶୁଣି ଠେକୁଆ ଚରକି ଇମିତି ଗୋଟାଏ ଡିଆଁ ମାରିଲା ଯେ ଏକଦମ୍ ଦେ ଭାଗିସ୍, ଆଉ ସେଠି ନାହିଁ, ଖାଲି ତା ହାତର ସେହି ମୋଜା ଆଉ ପଞ୍ଜା ପଡ଼ିଛି ସେଠି।

ଏଲିସ୍ ମୋଜା ଆଉ ପଞ୍ଜା ତଳୁ ଉଠାଇନେଲା। ଭାରି ଗରମ ହେଉଥାଏ। ଏଲିସ୍ ସେଇଠୁ ପଞ୍ଜାରେ ବିଞ୍ଚି ହେଲା ବହେ। ବିଞ୍ଚି ହେଉଥାଏ, ଭାବୁଥାଏ, ବାଃ ଏ ଅଜବ ଦେଶରେ ଦେଖୁଛି ତ ସବୁକଥା ଅଭୁତ। କାଲି ତ ସବୁ ଠିକ୍ ଥିଲା। ରାତିକା ରାତି ମୁଁ କଣ ଆଉ ବଦଳିଗଲି କି? ଭାବି କରି ଦେଖେଁ। ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯାହା ସବୁ ଜାଣିଥିଲି ସେ ସବୁ ମୋର ହେଜ ଅଛି କି ନାହିଁ ପରଖ କରିବା ଆଗ। ହଁ, ପାଞ୍ଚର ଚାରିଗୁଣା କେତେ? —କେତେ? —ମଲା; ମଲା; ଇମିତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହିସାବ କଲେ ତ ମୁଁ କୋଡ଼ିଏ ପାଖ ପହଞ୍ଚି ପାରିବିନାହିଁ। ଛାଡ଼; ପଣିକିଆରୁ କିଛି ଜଣାପଡ଼ିବନାହିଁ, ଭୁଗୋଳ ପରୀକ୍ଷା କରିବା। ଲଣ୍ଡନ ହେଉଛି ପାରିସ୍‌ର ରାଜଧାନୀ। ପାରିସ୍ ହେଲା ରୋମର ରାଜଧାନୀ। ରୋମ୍ ହେଲା— ନାଜ୍, ନାଜ୍, ମଲା ମୋର, ସବୁ ତ ଭୁଲ୍ ହେଇଗଲା ଯାଃ।

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ସେ ଏଇଭଳିଆ ଏଣୁତେଣୁ ଭାବୁଛି, ଏଇ ସମୟରେ ତା ହାତକୁ ଅନେଇ ଦେଲା ବେଳକୁ ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଯାର ଭିତରେ ଅଜାଣତରେ ସେ କେତେବେଳେ ଠେକୁଆର ହାତମୋଜା ଗୋଟିଏ ହାତରେ ପିନ୍ଧି ଦେଇଛି। ଯା ଦେଖୁ ଏଲିସ୍ ଅବାକ୍ ହେଇଗଲା, ‘ଭଲା, ଯା କିମିତି ହେଲା? ମୁଁ କେଡ଼େ, ଠେକୁଆ କେଡ଼େ ଟିକେ। ତା ହାତମୋଜା ମୋ ହାତକୁ କିମିତି ହେଲା। ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ପୁଣି ଛୋଟ ହେଇଯାଉଛି। ଛିଡୁଟି କି କଣ ସେ ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଗଲା, ସେଠି ମାପି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତା ଉଚ୍ଛାହେଉଛି ଦେହ ହାତ। ତା ଉପରେ ପୁଣି ବେଳକୁ ବେଳ ସେ ଘୁ ଘୁ ଛିଡ଼ିଯାଉଛି। କାହିଁକି ଇମିତି ଛିଡ଼ି ଯାଉଛି, ଦେଖୁ, ଦେଖୁ, ଏଲିସ୍ ବୁଝିଲା ତା ହାତରେ ସେ ଯୋଉ ପଞ୍ଜାଟା ଧରିଛି, ତାରି ପବନ ବାଜିଲା। ଭାଗ୍ୟ ସେ ଭୁଷ୍ଟକିନା ସେ ପଞ୍ଜାଟାକୁ ତଳେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା; ନୋଇଲେ ଆଉ ଟିକିଏ ଡେରି ହେଇ ଯାଇଥିଲେ ସେ ତ ବିଲକୁଲ୍ ଛିଡ଼ି ଯାଇଥାନ୍ତା ଯେ ଏକଦମ୍ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତା।

ଏଲିସ୍‌ର ଛାତିଟା ଧଡ଼ପଡ଼ ପଡ଼ିଲା। “ଭାଗ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ। ଦଣ୍ଡେ ଯାଇଥିଲେ ତ ସରିଥିଲା।” ଏଲିସ୍ ଆଉ କୋଉଥିକି ସତାର ନ କରି ଧାଇଁଲା ବଗିଚା ଆଡ଼େ। ଜଳା ଦୁଆରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖେ ତ ଫାଟକ ବନ୍ଦ। ସୁନା କାଠିଟା କାଠ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଥୁଆ ହେଇଛି। ଏଲିସ୍‌ର ହାତ ନ ପାଏ। କଣ କରିବ? “ଏ ତ ମୁଷିଲ କଥା ହେଲା! ଭଲା ଆଗରୁତ ମୁଁ କେବେ ଏତେ ଟିକିଟିଏ ନଥିଲି, ନା, କେବେ ତ ନୁହେ! ମୁଷିଲ ହେଲା, ମୁଷିଲ।”

ଯା କହୁଛି ସରସର କରି ଏଲିସ୍‌ର ଗୋଡ଼ ଖସିଗଲା ଯେ ଦୁଲ୍ କରି ପାଣିରେ କଟାଡ଼ି ପଡ଼ି ବୁଡ଼ିଗଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲା ସେ ଯେତେ କାନ୍ଦିଥିଲା ସବୁଯାକ ଲୁହ ଜମି ଛ’ ହାତ ଗହିଡ଼ା ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ିଆ ହେଇ ଯାଇଛି। ଏଲିସ୍ ଲୁହ ଗାଡ଼ିଆରେ ପଡ଼ି ଏପଟ ସେପଟ ହାତ ଗୋଡ଼ ବାଡ଼େଇ ଦମେ ପହଁରିଲା। “ଭଲା, ମୁଁ କାହିଁକି ଏତେ କାନ୍ଦିଲି! ଦୋଷ ତ କରିଛି, ଏବେ ମୁଁ ଦଣ୍ଡ ପାଇବି ନାହିଁ ତ ପାଇବ କିଏ? ଦଣ୍ଡ ହବ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ, ଏହି ଆପଣା ଲୁହରେ ଆପେ ବୁଡ଼ି ମରିବି। ଅଜବ କଥା ଏ ଗୋଟାଏ ହେବ।” ଏଲିସ୍ ଇମିତି ଭାବୁଛି ତାକୁ ଶୁଭିଲା ଗାଡ଼ିଆ ଭିତରେ ତା ଠୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ କଣ ଗୋଟାଏ ଚବର ଚବର ହଉଛି। ଏଲିସ୍ ପହଁରି ପହଁରି ସେଇଆଡ଼େ ଗଲା, ଦେଖୁବ କଣଟାଏ ଇମିତି ହଉଛି। ପାଖକୁ ଯାଇ ଦେଖେ, ଗୋଟାଏ ମୁଷା ସେ ପାଣିରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି।

ମୁଷିକ ମହାଶୟକୁ ଦେଖୁ ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା, ଏହାକୁ ପଚାରିଲେ ହୁଏତ ଏଠୁ ବାହାର ହେବାର କୌଣସି ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ମିଳିଯାଇପାରେ । ଏଠି ଯେତେବେଳେ ସବୁ କଥା ଅଭୁତ, ମୁଷାର ବି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାର ଶକ୍ତି ଥାଇପାରେ। ପଚାରି ବୁଝିଲେ କ୍ଷତି ବା କଣ? ମୁଷାକୁ ଡାକି ଏଲିସ୍ କହିଲା, “ଏ ମୁଷାଭାଇ, ଏ ପୋଖରୀରୁ ବାହାରିବାର ଉପାୟ କଣ

ଅଛି ଜାଣିତ ଯେବେ ମୋତେ କହ, ମୁଁ ପହଁରି ପହଁରି ନିୟାନ୍ତ ହୋଇଗଲିଣି।” ମୁଷା ଏଲିସ୍ ଆଡ଼କୁ ଖାଲି ଅନେଇ ରହିଲା ଗୋଟିଏ ଟିକି ଆଖିରେ ମିର୍ ମିର୍ କରି , କିନ୍ତୁ କିଛି କହିଲାନାହିଁ, ପଦେ ବୋଲି। ଏ ହାଲ ଦେଖ୍ ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା ମୁଷାଟା ବୋଧହୁଏ ଓଡ଼ିଆ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ। ଏଇଟା ନିଶ୍ଚୟ ପଶୁମା ମୁଷା। ଏଲିସ୍ ଥରେ ମହା ମୁସିଲରେ ପଡ଼ିଲା। ତାକୁ ହିନ୍ଦି ଆସେନାହିଁ। ହିନ୍ଦି ଭାଷା ପଢ଼ିବାକୁ ସେ ଏବେ ଆରମ୍ଭ କରିଛି। ପ୍ରଥମ ଭାଗ ଯାଏଁ ତାର ଦୌଡ଼। ଯାହାହେଉ; ହିନ୍ଦି ଶିକ୍ଷା ବହିର ପ୍ରଥମ ଭାଗର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରୁ ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି ଏଲିସ୍‌ର ମନେଥିଲା, ସେ ତାକୁ ହିଁ କହି ପକେଇଲା, “ଯାହା ଦିଲ୍ଲୀ କହାଁ ହେଁ?”

ଏ କଥାଟା ମୁଷା କାନରେ ଯିମିତି ପଡ଼ିଛି, ମୁଷା ଖପ୍ କରି ଡେଇଁପଡ଼ିଲା ଦଶହାତ ଦୂରକୁ; ଭୟରେ ତାଦେହ ଠକ୍ ଠକ୍ ଥରିଲା ଗୋଟାପଣେ। ଏଲିସ୍‌ଯେ ବୃଥାରେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଡରାଇଦେଲା, ସେଥିଲାଗି ସେ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ କହିଲା, “ମୁଷାଭାଇ, ମୋର ଦୋଷ ମାଫ୍ କରିବ। ମୁଁ ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି, ତମର ବିଲେଇ ସାଙ୍ଗେ ଅପଡ଼ା।” ମୁଷା କିନ୍ତୁ ଏଲିସ୍‌ର କଥା ଏଥର ସମଝି ପାରି ସରୁ ସ୍ଥରରେ ଦରଦ ଦେଇ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୋରି ଭଳି ତମେ ଯେବେ ହୋଇଥାନ୍ତ, କହ ତ ଭଲ , ତମର ବିଲେଇ ସହ ଅପଡ଼ ହୋଇଥାନ୍ତା କି ନାହିଁ?”

“ନା, ଅପଡ଼ ତ ନିଶ୍ଚେ ହୋଇଥାନ୍ତା; ତେବେ ମୁଁ ଭାବୁଛି ପୁଷି ଅଛି ତାକୁ ତମେ ଭାରି ଭଲ ପାଉଥାଆନ୍ତ। ପୁଷିଟି ମୋର ଭାରି ଭଲ ବିଲେଇ...” ଏଲିସ୍ ପୁଣି ସେହି ବିଲେଇ କଥା କହି ଚାଲିଲା। ମୁଷା ବେଳକୁ ବେଳ ବେଶି ଡରି ଏଲିସ୍‌ଠୁଁ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ପହଁରି ପଳେଇବାକୁ ବସିଲା। ଏଲିସ୍ ସେଇଠୁ କୋମଳ ସ୍ଥରରେ ମୁଷାକୁ ଡାକିଲା, “ମୁଷାଭାଇ, ଡରିଲ କି? ନାହିଁ, ଆଉ ଏଣିକି ମୁଁ ବିଲେଇ କଥା ପାଟିରେ ଧରିବି ନାହିଁ। ତମେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସ।” ଏଲିସ୍‌ଠୁ ଅଭୟପାଇ ମୁଷା ତା ପାଖକୁ ଫେରିଲା। ଏତେବେଳକୁ ଗାଡ଼ିଆରେ ଆଉ କେତେ ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ ପଡ଼ି ଗାଡ଼ିଆପାଣିକୁ ଛାଇଦେଲେଣି। ଏଲିସ୍ ପହଁରି ପହଁରି ତା ହାତ ଗୋଡ଼ ରହିଗଲାଣି। ମୁଷା ଛାନିଆ ହୋଇ ଠକ୍ ଠକ୍ ଥରୁଛି। ମୁଷା ସେଇଠୁ ଏଲିସ୍‌କୁ କହିଲା, “ଆସ, ଆମେ କୁଳକୁ ଯିବା। ସେଠି ବସି ଆମେ ଦୁଃଖ-ସୁଖ ହେବା। ପହଁରି ପହଁରି ଆମେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି।”

ତା’ ପରେ ମୁଷାଟା ସାଙ୍ଗେ ପହଁରି ପହଁରି ଘରର ଯୋଉ ଆଡ଼ଟା ଶୁଖିଲା ଥିଲା ଏଲିସ୍ ସେଇଆଡ଼େ ପହଞ୍ଚିଲା। ସାଙ୍ଗରେ ବହୁତ ପଶୁପକ୍ଷୀ ବି ସିମିତି ପହଁରି ପହଁରି ଆସି ସେଠି ଜମାହେଲେ। ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦେହର ପର ଓ ରୁମ ଓଦା ଛୁହୁଛୁହୁ । ତାଙ୍କର ଓଦା ପର, ପକ୍ଷରୁ ପାଣି ଟପ୍ ଟପ୍ ବୋହିଯାଉଛି, ରୁମ ସବୁ ଦେହରେ ଲାଗିଯାଇଛି-କି ଅଭୁତ ଦିଶୁଛନ୍ତି ସେ ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ ସବୁ।

ଓଦା ହୋଇ ଯାଇଥିବା ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧିଶୁଦ୍ଧି ଯେ ଲୋପ ପାଇ ଯାଇଥିଲା ତାହା ଏଲିସ୍ ଖୁବ୍ ସହଜରେ ବୁଝିପାରିଲା, ସେମାନଙ୍କର ବୋକାଙ୍କ ଭଳି କଥାବାଉଁରୁ। ସମସ୍ତେ ତ ଓଦା, ଭାବନା ପଡ଼ିଲା କିପରି ଦେହରୁ ପାଣି

ଶୁଖିବା ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଏ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ସ୍ବରୁ ହୋଇଗଲା। ପହିଲେ ପହିଲେ ଏଲିସ୍କୁ ଅତିହୀନ ପଶୁମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଅଡୁଆ ଲାଗୁଥିଲା। କିନ୍ତୁ କିଛି ବେଳ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାପରେ ଏଲିସ୍କୁ ବୋଧହେଲା ଯେପରି ସେମାନେ ତାର ଅତି ପୁରୁଣା ପରିଚିତ ବନ୍ଧୁ। ଆଲୋଚନା ଭାରି ସରଗରମରେ ଚାଲିଥାଏ। ମୁଷା ସେଠି ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ। ଆଲୋଚନା ଯେତେବେଳେ ଟିକିଏ ଗଣ୍ଡଗୋଳିଆ ଧରିଲା; ମୁଷା ଉଠି ବଡ଼ପାଟି କରି କହିଲା, “ବସିପଡ଼, ସମସ୍ତେ ବସିପଡ଼। ଶୁଣ, ମୋ କଥା ଶୁଣ। ମୁଁ ତୁମର ଦେହ ଶୁଖେଇ ଦଉଟି ଏଇଲାଗୋ।”

ସମସ୍ତେ ବସି ପଡ଼ିଲେ; ମୁଷା ମଝିରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ; ଚାରି କରରେ ମଣ୍ଡଳୀ କରି ସମସ୍ତେ ଜମା ହୋଇଥାନ୍ତି। ମୁଷା କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଏଲିସ୍ ବଡ଼ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ଚାହିଁଥାଏ। ସେ ମନେ ମନେ କହୁଥାଏ ଦେହରୁ ମୋର ବେଗେ ପାଣି ନ ଶୁଖିଲେ ଭାରି ସର୍ଦ୍ଦି ହେବ।

ମୁଷା ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ଭଳିଆ ଇତିହାସର ସବୁଠୁ ନିରସ ଗନ୍ଧଗୁଡ଼ାକ ଏକ ନିଃଶ୍ବାସରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା। ତାର ବିଶ୍ବାସ, ଇତିହାସ ନିରସ କଥାଗୁଡ଼ାକ ଶୁଣିଲେ ତାଙ୍କ ଦେହରୁ ପାଣି ଶୁଖିଯିବ। କିନ୍ତୁ ଏଥରେ ବିଶେଷ କିଛି ଲାଭ ହେଲାନାହିଁ। ମୁଷାର କଥା ଶୁଣି ଶୁଣି ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ଯେ ତା ଲୁଗାପଟା ମୋଟେ ଶୁଖିନାହିଁ।

ଏହି ସମୟରେ ଆଖିରେ ପରତନ୍ତ୍ର ଲଗେଇ ବଗପକ୍ଷୀ ଛିଡ଼ା ହେଇ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲା, “ଆସ; ଆମେ ଟିକିଏ କଉକସ୍ ଦୌଡ଼ କରିବା। ତାହାହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଆମ ଦେହରୁ ପାଣି ନିଗିଡ଼ି ଶୁଖିଯିବ।”

ଏଲିସ୍ ପଚାରିଲା, “କଉକସ୍ ଦୌଡ଼ କଣ?” ବଗ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “କଣ ବୋଲି ଆଉ ବୁଝେଇବି? କଉକସ୍ ଦୌଡ଼ ବୋଲିଲେ କଉକସ୍ ଦୌଡ଼। ଦୌଡ଼ିଲେ ବୁଝିବ, ସେ ଜିନିଷଟା କଣ!”

ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ସମସ୍ତେ ମିଳି ଏକ ଦୌଡ଼ା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଅଜବ ଦୌଡ଼ ସେ ଏକ। ଆଇନକାନୁନ୍ କିଛି ନାହିଁ। ଯାହାର ଇଚ୍ଛା ଯେତେବେଳେ ଯେ ଦୌଡ଼ିଲା, ତାର ଯୋଉଠି ଖୁସି ସେଠି ସେ ଦୌଡ଼ ଶେଷ କଲା । କଉକସ୍ ଦୌଡ଼ ଚାଲିଛି ବଗପକ୍ଷୀ ବଡ଼ପାଟି କରି କହିଲା, ଦୌଡ଼ରେ କିଏ ଜିଣିଲା, କିଏ ଆଗ ହେଲା ବୋଲି। ବଗପକ୍ଷୀ ବହୁତ ଭାବିଚିନ୍ତି ଥୋଡ଼ାଏ ସମୟ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତଦେଇ ବସିଲା ପରେ ଖୁବ୍ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ଭାଷିଲା, “ସମସ୍ତେ ଜିଣିଲ, ସମସ୍ତେ ଆଗ ହେଇଛା” ଏଲିସ୍ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା, “ଯେ କିମିତି କଥା, ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ସମସ୍ତେ କିମିତି ଆଗ ହେବେ?” ଯାହାହେଉ, ବଗପକ୍ଷୀର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନ୍ୟ ପଶୁପକ୍ଷୀମାନ ଯେତେବେଳେ ମାନିନେଲେ, ସେତେବେଳେ ଏଲିସ୍ ମଧ୍ୟ ତା ଠିକ୍ ବୋଲି ସ୍ଥୀକାର କଲା।

ଏତେ ଦୌଡ଼ାଦୌଡ଼ି କରି ମଧ୍ୟ ସେହି ସବୁ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କର ଦେହରୁ ପାଣି ଶୁଖିଲା ନାହିଁ। କଣ ହବ? ଇମିତି ଘଡ଼ିଏ ବସି ବିଚାର କରୁ କରୁ ଯାହା ହଉ ଦେହରୁ ପାଣି ମରିଗଲା।

ପ୍ରତିଯୋଗିତା ତ ସଜଲା। ଏଥର କଥା ଉଠିଲା “ସୁନାପାଗ” କିଏ ନେବା ମହା ଏକ ସମସ୍ୟା ଯେ। ସମସ୍ତେ ତ ଆଗ ହେଇଛନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ସୁନାପାଗ ପାଇବେ। କମ୍ କଥା ନୁହେଁ। ଏତେ ସୁନାପାଗ ଆସିବ କାହୁଁ? ବଗ କହୁଥିଲା ସମସ୍ତେ ଆଗ ହେଇଚ, ସମସ୍ତେ ଦୁନାପାଗ ପାଇବ। ପଶୁପକ୍ଷୀସବୁ ତାକୁ ପଚାରିଲେ, “କିଏ ଦବ ?” ବଗ ଏଲିସ୍ ଆଡ଼କୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖାଇ କହିଲା, “ସେଇ ଦବ।” ଏଲିସ୍ ଏବେ କରେ କଣ? ହତ ବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ଏଲିସ୍ ତା ଜାମା ପାକିଟରେ ହାତ ଭରତି କରିଦେଲା ବେଳକୁ ଭାଗ୍ୟକୁ ପାକିଟରେ କେତୋଟି ମିଠେଇ ଥିଲା। ମିଠେଇ ଗୁଡ଼ାକ ଯାହା ହେଉ ଲୁଗା ପାଣିରେ ମିଲେଇ ଯାଇନଥିଲା। ଏଲିସ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲା, “ଆସ, ସମସ୍ତେ ତ ଆଗ ହେଇଚ। ସମସ୍ତେ ଭାଗ କରି ଏହିସବୁ ମିଠେଇ ବାଣ୍ଟି ନେବା” ମିଠେଇ ବାଣ୍ଟିଲା ବେଳକୁ ଠିକ୍ ଯେତେ କଣ, ସେତିକିଟି ମିଠେଇ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଇ ମହାଖୁସିରେ ପାଟିକି ଟକାଟାକ୍ ପକାଇ ଦେଇ ପାଟି ପାକୁପାକୁ କଲେ।

ମହାମଉଜ କରି ଏମାନେ ଯେତେବେଳେ ଖାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ, ଏଲିସ୍‌ର ନଜର ପଡ଼ିଗଲା, ସେଇ ଧୋବ ଫରଫର ଠେକୁଆ ସାହେବ ଏପାଖ ସେପାଖ ମୁହଁ ବୁଲେଇ, ଇଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପାଦ ପକେଇ ଆସୁଛନ୍ତି। କିଛି ହଜେଇଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ, ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତରେ ଖୋଜୁଛନ୍ତି। ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ବୁଝାଯିବ, ସେ ମହାଚିତ୍ତରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି। ମନକୁ ମନ ଭର୍ଭର୍ ହେଇ ସେ କହୁଥିଲେ, “ମୋ କପାଳ ଫାଟିଲା! କୋଉଠି ଯେ ପକେଇଲି ମୋର ସେ ହାତମୋଜା ହଳକ ଆଉ ପଙ୍ଗାଟା ! ତାକୁ ଯେବେ ଖୋଜି ନ ପାଏଁ, ତେବେ ମହାରାଣୀ ମୋ ଉପରେ ଖପ୍‌ପା ହେବେ ଯୋ। ଖପ୍‌ପା ହେଇ ମୁଣ୍ଡକାଟ ହୁକୁମ ବି ଦେଇପାରନ୍ତି-କିଏ ଜାଣେ?” ଏକଥା ଏଲିସ୍ କାନରେ ଯିମିତି ପଡ଼ିତି, ଏଲିସ୍ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଜାଣିପାରିଲା, ଠେକୁଆ ଆଉ କିଛି ଖୋଜୁନାହିଁ, ଖୋଜୁଚି ସେ ଯୋଉ ପଙ୍ଗା ଆଉ ହାତମୋଜା ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଡିଆଁ ମାରି ପକେଇଥିଲା, ତାକୁ। ଏଲିସ୍ ତ ସୁନାପିଲା, ଭାରି ଭଲ ପ୍ରକୃତି ତାର । ଠେକୁଆର ଦରବ କୋଉଠି ରହିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏଲିସ୍ ଖୋଜାଟାଏ ଲଗେଇଦେଲା। ଏଲିସ୍ ଯେତେ ଖୋଜେ ଆଉ ପାଏନାହିଁ। ଘର ତମାମ କିମିତି ବଦଳିଗଲା ଭଳିଆ ଜଣାଗଲା-ସେ ବଡ଼ ଘର ନାହିଁ, ସେ କାଚ ଟେବୁଲ ନାହିଁ, କି ସେ ଛୋଟ କବାଟ ନାହିଁ-ସବୁ କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇ ଗଲାଣି ସେତେବେଳକୁ।

ଠେକୁଆ ଖୋଜୁଚି, ହଠାତ୍ ତାର ନଜର ଏଲିସ୍ ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲା। ଏଲିସ୍‌କୁ ଦେଖି ଠେକୁଆ ବଡ଼ ପାଟି କରି ମୁରବୀ ଭଳି କହିଲା, “କିଲୋ ମେରୀ, ତୁ ଏଠି କଣ କରୁଛୁ? ଗଲୁ ଦେଖି, ଘରକୁ ଦୌଡ଼ି ଯା; ବେଗି-। ଧାଇଁ ଯାଇ ମୋ ଲାଗି ମୋଜା ହଳେ ଆଉ ପଙ୍ଗାଟିଏ ଘିନିଆ। ଯା ବେଗି।” ଠେକୁଆର ଏ ଗର୍ଜନରେ ଏଲିସ୍ ଇମିତି ଅତରକ୍ଷା ହୋଇଗଲା ଯେ ଠେକୁଆ ଯୋଉଆଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖେଇ ଦେଲା, ସେଇଆଡ଼େ ଏଲିସ୍ ଦୌଡ଼ିଗଲା। କିନ୍ତୁ ଏଲିସ୍ ଚଲାଖ, ଠେକୁଆ କଥାରୁ

ସେ ବେଶ୍ ଠଉରେଇ ନେଲା ଯେ ଠେକୁଆ ତାକୁ ତାର ଝିଅ ବୋଲି ଭ୍ରମ କରୁଛି। ଏଥିରେ ଏଲିସ୍ ବା ରାଗନ୍ତା କାହିଁକି? ଠେକୁଆର ଏ ଭୁଲ୍ ତାକୁ ବଡ଼ ମଜାଦାର ମାଲୁମ ହେଲା, ହସବି ମାଡ଼ିଲା। ହସକୁ ଚାପି ଏଲିସ୍ ମନକୁ ମନ ଭାବିଲା, “ଆଛା, ଠେକୁଆ ବିଚାରକୁ ତାର ମୋଜାହଲକ ଓ ପଙ୍ଗାଟି ଆଣିଦେବା। ଯେତେବେଳେ ସେ ଜାଣିବ ମୁଁ ତାର ଝିଅ ନୁହେଁ, ସେତେବେଳେ ବିଚାରା କଣ ଭାବିବ।” ଏହି କଥା ପାଞ୍ଚି ସେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସାମନା ଗୋଟାଏ କବାଟ ପାଖକୁ ଗଲା, ଦେଖିଲା, କବାଟ ଫିଟା ଅଛି, ତା ଉପରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖାଅଛି, “ଧୋବ ଠେକୁଆ।”

ଏଲିସ୍ ଦୁଆରରେ କାହାକୁ ଡକା ହକା ନକରି ସିଧା ସେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା। ତାର ଗୋଟାଏ ଡର ଥାଏ, ଠେକୁଆ ଝିଅ ମେରୀ ହାବୁଡ଼ରେ ଯେବେ ପଡ଼େ, ସେ କାଳେ ତାକୁ ଘରୁ ତଡ଼ିଦେବ। ମୋଜା ଆଉ ପଙ୍ଗା ଘେନି ଘରୁ ବାହାରିଆସିବ କଣ, ସେ ଏଇଟା କଣ, ସେଇଟା କଣ ଦେଖିବାକୁ ଟକ ଟକ ହେଇ ଏ ଜିନିଷ ସେ ଜିନିଷ ଟଣାଟଣି କରି ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା। ଯାହାହେଉ ଝରକା ପାଖରେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ପଙ୍ଗାଟିଏ ଆଉ ତିନି ଚାରିହଳ ଧୋବ ହାତମୋଜା ଥୁଆ ହେଉଥିଲା। ତାକୁ ଧରି ଏଲିସ୍ ଚାଲି ଆସିବ ବସିବି, ଏଇ ସମୟରେ ତାର ନଜର ପଡ଼ିଗଲା, ଆଉ ପାଖରେ ରଙ୍ଗିନ ସୁନ୍ଦର ସରବତ୍ ଭଳିଆ କଣ ଥୁଆ ହେଉଛି ତା’ ଉପରେ। ଏ ଗିଲାସ ଉପରେ ମତେ ‘ପିଅ’ ବୋଲି କୌଣସି ଟିକିଲି ମରାହେଇ ନଥିଲା। ତେବେ ବି ତାକୁ ଦେଖି ଏଲିସ୍ ମନ ଆଉ ଅଛ ହେଲା ନାହିଁ, ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ପିଇଦେଲା। ପିଇଦେଇ ଏଲିସ୍ ଯାଏ କୁଆଡ଼େ । ତାକୁ ଯିମିତି ସେ ଡେକି ଦେଇଛି, ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବାଜିବାକୁ ଲାଗିଲା। ବଢ଼ିଲା ବଢ଼ିଲା ଯେ ଠେକୁଆର ଘରର ଛାତକୁ ମୁଣ୍ଡ ଲାଗିଲା। ଫେର୍ ବି ବଢ଼ିଲା, ଛାତ ଫୁଟିବ କି କଣ! ଏଲିସ୍ ସେଇଠୁ ବସିପଡ଼ିଲା; କିନ୍ତୁ ସେଥିର କଣ ହେବ? ଏଲିସ୍ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଘରଯାକ ମାଡ଼ିବସିଲା। ବଡ଼ ବିକଳ ହେଇ ଯିମିତି ସିମିତି ସେଇ ଘର ଭିତରେ ପଡ଼ିରହିଥାଏ। ଏଇ ସମୟରେ ଦୂରରୁ ପାଟି ଶୁଭିଲା, “ମେରୀ!ମେରୀ! ଆଣିଲୁ ମୋ ହାତ ମୋଜା।” ସ୍ବରରୁ ଏଲିସ୍ ଜାଣିପାରିଲା, ଠେକୁଆ ତାକ ପକେଇଛି ତା ଝିଅକୁ। ଟିକିଏ ଯାଇଛି, ଦୁଆର ପାହାଚରେ କିଏ ଆସୁଥିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା। ଏଲିସ୍ ଛାନିଆରେ ଗୋଟିପାଣି ଥାରିବାକୁ ଲାଗିଲା। ଥରିଲା ଯେ ତା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ଘର ବି ଥରିଲା।

ଠେକୁଆ ଦୁଆରମୁହଁକୁ ଆସି କବାଟ ଯେତେବେଳେ ଭିତରକୁ ଠେଲେ, ଦୁଆର ଖୋଲି ନହୁଏ। ଠେକୁଆ ବୁଲିଯାଇ ଝରକା ଠେଲିଲା, ସେ ବି ଖୋଲିଲା ନାହିଁ କଥା କଣ? ଠେକୁଆର ଭାବନା ପଡ଼ିଗଲା। ଘରେ ବାହାରେ ଯେ ଯୋଉଠି ଥିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣି ବୁହେ ଧୁନ୍ଦାଳି ପକାଇଲା। ନାନା ଉପାୟ କରି ଯେତେବେଳେ କବାଟ ନ ଫିଟିଲା, ଠେକୁଆ ସାଙ୍ଗକୁ ଗୋଟିଏ ଝିଟିପିଟି ମିଶି ଉଭୟ ଏଲିସ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଡେଲା ଛାଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ମଜା କଥା କଣ ହେଲାକି, ଟେକା ପଥରଗୁଡ଼ାକ ଘର ଭିତରକୁ ବାଜିଲାକ୍ଷଣି ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଖଜା ହେଇ ଯାଉଥାଏ। ଯା ଦେଖି ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା, “ଆଛା ଏ ଖଜାକୁ ମୁଁ ଯେବେ ପାଟିକି ପକାଏଁ; କାଳେ ହୁଏତ ଛୋଟ ହେଇଯାବି।” ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ସେଗୁଡ଼ାକ ଗୋଟେଇ ପକେଇ ଟକ୍‌ଟାକ୍ ପାଟିକି ପକେଇଲା।

ଏଇ ଖଜାଗୁଡ଼ାକ ଖାଇବା ଦ୍ଵାରା ଏଲିସ୍ ଭାରି ଉପକାର ହେଲା। ସେ ଏଥରର କ୍ରମଶଃ ଛୋଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା। ତାପରେ ଏଲିସ୍ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲା ଯେ ଦୁଆର ଦେଇ ଗଲି ଯାଇପାରିବ ଏଥର, ସିମିତି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଏକା ଦୌଡ଼କେ ସେ ଘରୁ ବାହାରି ପଳେଇଆସିଲା। କିନ୍ତୁ ପଦାକୁ ଯିମିତି କୁଦାଏ ମାରିବି, ସେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲା ସେଇ ରାଗ ତମ ତମ ଠେକୁଆ, ଝିଟିପିଟି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମଝିରେ। ସେଠି ବହୁ ପ୍ରକାରର ପଶୁପକ୍ଷୀ ଆସି ରୁଣ୍ଡ ହେଇଥାନ୍ତି। ସମସ୍ତେ ରାଗି ଏପରି ପାଟି ଯାଇଥିଲେ ଯେ ଏଲିସ୍ କୁ ସାମନାରେ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ଉତ୍ତମ ମାଧ୍ୟମ ଭଳକରି ଗଣ୍ଡାଏ ପଞ୍ଚାଏ ଦେବା ଲାଗି ତାକୁ ତ ଗୋଡ଼େଇଲେ। ଏଲିସ୍ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ଛୁଟିଲା, ଉଠିପଡ଼ି, ପଡ଼ି ଉଠି। କୋଉଠି ଲୁଚିଗଲା ଯେ ସେମାନେ ଆଉ ଦେଖିପାରିଲେ ନାହିଁ। ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚିଗଲା ଯାହାହେଉ ,ଏଲିସ୍ ଟିକିଏ ଦମ୍ ମାଇଲା।

ବଣ ମଧ୍ୟରେ ଏଲିସ୍

ବଣରେ ପଶି ଏଲିସ୍ ମହାଭାବନାରେ ପଡ଼ିଲା। କିଭଳିଆ ସେ ତାର ଆଗକାର ସ୍ଵାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରିଆସିବ, ସେହି ଭାବନାରେ ବିଚରା କାଠ ହେଇଗଲା। କାରଣ, ଠେକୁଆ ଘରେ ସେ ଯେଉଁ ଅଜବ ଖଜା ଖାଇଲା, ସେଥିରେ ତା' ଉଚ୍ଚାମୋଟେ ଚିପେ ହେବ ଥିଲା; ତାଠୁ ତ ଆଉ ସେ ଛୋଟ ହେଇପାରିବ ନାହିଁ।

ନାନା ଉପାୟ ଚିନ୍ତାକରି କରି ଏଲିସ୍ ବଣ ଭିତରେ ଚାଲିଛି। ଶେଷରେ ଏକ ଛତୁ ଉପରେ ତାର ଆଖିପଡ଼ିଲା। ଛତୁ ଆଉ ଏଲିସ୍ ଏକା ଉଜା। ଏଲିସ୍ ଛତୁ ତଳ ଦେଖିଲା, ତା ଦି କଡ଼, ପଛପଟ, ଚାରିଆଡ଼ ଦେଖିଲା। ସେଇଠୁ ତାର ମନ ହେଲା, ଦେଖିବା, କଣ ତା ଉପରେ ଅଛି। ଉଜ୍ଜିମାରି ଛତୁ ଉପରକୁ ଦେଖିଲାବେଳକୁ ସେଠି ଅଛି ଗୋଟାଏ ନୀଳ ରଙ୍ଗର ଗୋବର ପୋକ। ଗୋବରପୋକ ଛତୁ ଉପରେ ମହା ମଉଜରେ ଗୋଡ଼ ହାତ ଲମ୍ବେଇ ଦେଇ ମୁହଁରେ ଏକ ଗୁଡ଼ଗୁଡ଼ ହୁଙ୍କାର ଲମ୍ବା ନଳୀ ଲଗେଇ ବସି ଢୋଳାଉଛି।

ଏଲିସ୍ ଏହି ଗୋବରପୋକ ପାଖକୁ ପରାମର୍ଶ ପାଇଁ ଗଲା-କିମିତି ସେ ପୁଣି ବଡ଼ ହବ? ନିଶାର ଟୁଳରେ ଗୋବରପୋକଟା ପ୍ରଥମେ ଢଳଢଳ ଆଖିରେ ଥରେ ଏଲିସ୍ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ତାପରେ ନିତାନ୍ତ ତାହାଲ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ ପୁଣି ଆଖି ବୁଜିଦେଲା। ପୁଣି ଥରେ ଏଲିସ୍ ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ପଚାରିଲା ସେ ତାଗରେ ଝିଁ ଝିଁ କରି ଛିଡ଼ା ହୋଇପଡ଼ି କହିଲା, “କି

କଥା କହୁଛୁ? ତିନି ଇଞ୍ଚ ଡେଙ୍ଗା କି କେମିତି ହେଲା?”

ଏଲିସ୍ ବୁଝିଲା ଯେ ଏ ଗୋବର ପୋକଟା ଆପେ ତିନିଈଞ୍ଚରୁ ବେଶି ଲମ୍ବା ନୁହଁ ବୋଲି ଏପରି କଥା କହୁଛି। “କିନ୍ତୁ ତିନି ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବା ହେବା ତ ମୋ ପକ୍ଷରେ ସ୍ବାଭାବିକ ନୁହେଁ । ଦୟାକରି ମତେ କହି ଦିଅନ୍ତୁ ମୁଁ କିପରି ଲମ୍ବା ହୋଇପାରିବି।”

ଏଥରକ ଏଲିସ୍‌ର କଥା ଶୁଣି ଗୋବରପୋକଟା ଆଖୁବି ଖୋଲିଲା ନାହିଁ, ହୁକ୍କାରୁ ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ଧୁଆଁ ଟାଣୁଥିବା ନା ସେତେବେଳେ, ସେଇଯୋଗୁଁ ଗୋବରପୋକ ତା ନାକ ମୁହଁ ବାଟେ ଫସ୍ ଫସ୍ ଧୁଆଁ ଛାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଟିକିଏ ପରେ ବଡ଼ ଉଦାସୀନ ଭାବରେ ବିଜ୍ଞ ପଣ୍ଡିତ ପରି ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ଶୀଘ୍ର ତୁମେ ଏତିକି ଉଚ୍ଚତାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯିବ,” ଏତିକି କହିଦେଇ ଗୋବରପୋକଟା ପୁଣି ତାହାର ହୁକ୍କା ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଲା, ଆଖୁ ବୁଜି ଦେଇ ମହା ଆରାମରେ ଫସ୍‌ଫସ୍ କରି ଧୁଆଁ ଛାଡ଼ିଲା।

ବାରମ୍ବାର ପଚାରିବା ଦ୍ବାରା ଗୋବରପୋକ ସୁଖ ଦିବାନିଦ୍ରାରେ ବ୍ୟାଘାତ ଘଟାଇବାକୁ ଏଲିସ୍ ଚାହୁଁନଥିଲା। ସେଥିଲାଗି ଏଥର ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନ କରି ସେ ଖାଲି ଛିଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲା। ଏଲିସ୍ ଆଶା କରିଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ଗୋବରପୋକ ନିଦରୁ ଉଠିବ, ସେ ଖୁସ୍ ମିଜାଜରେ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଉପାୟ କହିଦେଇପାରେ।

ପ୍ରାୟ ମିନିଟେ କି ଦି ମିନିଟ୍ ପରେ ଗୋବର ପୋକର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା। ମୁହଁରୁ ହୁକ୍କାନାଳୀଟା ବାହାର କରି ଦୁଇ ତିନିଥର ଲମ୍ବା ହାଇ ମାରି ଅଳସ ଭାଙ୍ଗି ସେ ଚେଇଁ ବସିଲା। ତା’ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ହୁକ୍କାଟା ହାତରେ ଧରି ଛତୁ ଉପରୁ ଓଲଟାଇ ଜମିଦାରିଆ ଠାଣିରେ ଢଳି ଢଳି ଘାସ ଉପରେ ଚାଲିଲା। ଚାଲି ଯାଉ ଯାଉ ଏଲିସ୍‌କୁ କହିଗଲା, “ଏ ଛତୁର ଏକ ଦିଗରୁ ଫାଳେ ଖାଇଲେ ତୁମେ ପୁଣି ଡେଙ୍ଗା ହେବ, ଆଉ ଫାଳେ ଖାଇଲେ ବାଙ୍ଗରା ହେଇଯିବ।” ଏକଥା କହି ଗୋବରପୋକ ସେ ଆନରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

ଏଲିସ୍ ମହା ମୁସ୍କିଲରେ ପଡ଼ିଲା ଏବେ। ଛତୁ ତ ଗୋଲ, ତା’ର ପୁଣି ଏପାଖ, ସେପାଖ କଣ? ବହୁତ ଭାବି ଏଲିସ୍ ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ପାଞ୍ଜିଲା। ଛତୁର ଏପଟରୁ ଟିକିଏ, ସେପଟରୁ ଟିକିଏ ଛିଣ୍ଡେଇ ଦିହାତରେ ତାକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା କରି ଧଇଲା। ଟିକିଏ ଟିକିଏ କରି ଖାଇ ଏଲିସ୍ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ କେତେବେଳେ ତାର ସ୍ବାଭାବିକ ଉଚ୍ଚତାରେ ପହଞ୍ଚୁଛି। ପହିଲେ ତାହାଣ ହାତରେ ଥିବା ଛତୁରୁ ଯେମିତି ଟିକିଏ କାମୁଡ଼ି ଦେଇଛି, ତା ଥୋଡ଼ିଟା ଧଉ କରି ତା ପାଦରେ ବାଡ଼େଇ ହେଇଗଲା। ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେ ମାଟି ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଯିବ କି ନାହିଁ ଏମିତି। ବଡ଼ ବିକଳରେ ଚଟାପଟ୍ ସେ ଛତୁର ଆରପଟରୁ ଟିକେ ଛିଣ୍ଡେଇ ପାଟିରେ ପକେଇଦେଲା। ପକେଇ ଦେଇଛି ଯିମିତି ଫେର୍ ସେ ଛତୁ ଡେଙ୍ଗା ହେଇଗଲା। “କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ମୋ କାନ୍ଧ ଦିଟା; କାହିଁ ଦିଶୁ ନାହାନ୍ତି ତା ଆହା, ମୋ ହାତ ଦିଟା ରହିଲା କୋଉଠି

?” ଏଲିସ୍ ମନକୁ ମନ ପଚାରିଲା । ଏଲିସ୍ ଯେତେବେଳେ ତାର ହାତ ଦିଟା ହଲାଇଲା, ଦେଖେ ତ ଦୂରରେ କାହିଁ ତଳେ ଗଛର କଅଁଳିଆ ସବୁଜ ପତ୍ରଗୁଡ଼ାକ ଦୋହଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା, ହାତକୁ ଆଉ ମୁଣ୍ଡ ପାଖକୁ ଆଣି ହେବନାହିଁ କୌଣସି ମତେ । ଆଜ୍ଞା, ତେବେ ମୁଣ୍ଡକୁ ହାତ ପାଖକୁ ନେବା, ଏହା ଭାବି ତା ବେକକୁ ଚାରିପଟକୁ ଯେମିତି ବୁଲାଇଦେଖିଲା ସାପ ଭଳିଆ ତା ବେକ ଚାରିପଟକୁ ବୁଲିଯାଉଛି । ଏଲିସ୍ ବେକ ଭାଙ୍ଗି ତଳକୁ ନଇଁପଡ଼ି ଗଛପତ୍ର ତଳେ କୋଉଠି ତା ହାତ ରହିଗଲା ବୋଲି ପତର ଗହଳରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଦେଲା ବେଳକୁ ଗୋଟାଏ ସାଇଁ ସାଇଁ ଶବଦ ଶୁଣାଗଲା । କ’ଣଟା ବୋଲି ମୁହଁ ଟେକି ଦେଖେ ତ ପାରାଟାଏ ତା ମୁହଁରେ ପରକୁ ବାଡ଼େଇବାରେ ଲାଗିଛି ।

ପାରା ଚିରଟିରେଇ ଉଠିଲା, “ସାପ! ସାପ!”

ଏଲିସ୍ ତରବରରେ କହି ପକେଇଲା, “ମୁଁ ସାପ ନୁହେଁ, ସାପ ନୁହେଁ । ଏ ମୋର ମୁହଁକୁ ତୁଚ୍ଛାରେ ବାଡ଼େଇଛୁ କାହିଁକି?”

“ସାପଟାଏ! ସାପଟାଏ” ପୁଣି ପାରା ପାଟିକଲା । ଏଲିସ୍ ଭଲ ତାକୁ କେମିତି ବୁଝେଇବ ସେ ସାପ ନୁହେଁ ବୋଲି । ପାରା ଏଇ ସମୟରେ କାନ୍ଦୁଣୁ ମାନ୍ଦୁଣୁ ହେଇ କହିଲା “ଯେତେ ଉପାୟ କରି କିଛି ନା ହେଲା । କାହିଁ ନେବି ତାଙ୍କୁ କୁହୁହେ ଭଲ?”

ଏଲିସ୍ କଅଁଳେଇ ପଚାରିଲା, “ତୁ କୋଉ କଥା କହୁଛୁ ମୁଁ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ”

ଏଲିସ୍ କଥାକୁ ପାରା ମୋଟେ କାନ ନ ଦେଇ ଆଗ ପରି କହି ଚାଲିଲା, “ଚେରର ସନ୍ଧି ଦେଖିଲି, ହୁଡ଼ା ଦେଖିଲି, ବାଡ଼ ଦେଖିଲି କାହିଁ ଏଥିରେ ନ ହେଲା । ଏ ସାପଙ୍କୁ ଆଉ ପାରି ହେବନାହିଁ କି ଉପାୟ କରିବି ଏଥିରେ କୁହ!”

ଏଲିସ୍ ଅକଲ ଗୁଡୁମ୍ ହେଇଗଲା, ସେ ଦେଖିଲା ପାରାକୁ ବୁଝେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି କିଛି ଲାଭନାହିଁ, ପାରା ମନକୁ ଯାହା ଆସୁଛି ଯେ କହିସାରୁ ଆଗ, ତାପରେ ଯାହା କହିବାର ସେ କହିବ ।

ପାରା କହି ଚାଲିଥାଏ, “ଅଷ୍ଟା ଉଷ୍ମମାଇବା ତ କାଠିକର ପାଠ । ସେଥିରେ ପୁଣି ଦିନ ନାହିଁ, ରାତି ନାହିଁ ଏ ସାପଙ୍କୁ ଜଗିବ କିଏ? ତିନି ହସ୍ତା ହେଲା ଆଖି କଷା ପଡ଼ିନାହିଁ”

ଉଃ, କଣ କରିବି ଏଥିରେ ! ମୁଁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବଣ ଭିତରେ ଯୋଉଟା ବଡ଼ଗଛ, ସେହି ଗଛରେ ଆଶ୍ରା ନେଲି, ଭାବିଲି

ଏଇଥର ସାପଠୁ ରକ୍ଷା ପାଇବି। ଭଲ, ଗଛରେ ବସିଛି କି ନାହିଁ, ଇଏ ଏବେ ଆକାଶରୁ କୁଆଡୁ ଖସିଲେଣି। କଣ କରିବି ଏଣିକି। ଏ, ସାପ ଉଠ।

ଏଲିସ୍ ଥଙ୍ଗମଙ୍ଗ ହେଇ କହିଲା, “କହିଲି ପରା ମୁଁ ସାପ ନୁହେଁ। ମୁଁ ହଉଛି, ମୁଁ ହଉଛି-”

“ଆଛା, ତୁମେ ତେବେ କଣ? ମୁଁ ବେଶ୍ ବୁଝୁଛି ଯେ ଗୋଟାଏ କଣ ପାନ୍ଦି କରି କହିବାକୁ ବସିତା।”

ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା ଆଗେ କଣ ବୋଲି ତାକୁ କହିବ। ଦିନକ ଭିତରେ ବଡ଼ ସାନ ହେଇ ଭଲିକି ଭଲି କେତେ ଭଲି ତ ସେ ହେଲାଣି। କଣ ବୋଲି କହିବ? ଥ’ ଥ’ ହେଇ ସବା ଶେଷରେ କହିଲା, “ମୁଁ ଆଉ କିଛି ନୁହଁ, ଛୋଟ ଝିଅଟିଏ।”

ପାରା ଏଲିସ୍ କଥାକୁ ତୁଚ୍ଛା ମିଛ ମଣି କହିଲା, “ପସନ୍ଦିଆ କଥାଟାଏ କହିଲ ଏକା! ମୁଁ ମୋ ଦିହାତିରେ କେତେ ଝିଅ ଦେଖୁଛି, ଆଉ ଇମିତିକା ଶହେ ହାତ ଲମ୍ବର ବେକ ଥିଲା ବାଲା ଝିଅ କେବେ ବି ଦେଖୁନଥିବି। ନାହିଁ, ନାହିଁ, ତମେ ସାପ, ମନା କଲେ ମୁଁ କ’ଣ ମାନିବି? ଛୋଟ ଝିଅ, ନା ତ ସତ କହିବ ସେଇଠୁ କହିବ, ତମେ କେବେହେଲେ ଅଣ୍ଟା ତୁଣ୍ଡରେ ଲଗେଇନ?”

ଏଲିସ୍ ସବୁବେଳେ ସତକଥା କହେ, ସେ କହିଲା-“ନାହିଁ, ମୁଁ ତ କହୁଛି, ମୁଁ ଅଣ୍ଟା ଖାଇଛି କେତେଥର କିନ୍ତୁ ସାପ ଯେମିତି ଖାଏ, ସେମିତି ନୁହେଁ। ଛୋଟ ଝିଅମାନେ ଯେମିତି ଖାଆନ୍ତି, ସେମିତି-ଏକଥା ତ ତମେ ଜାଣିତା।”

“ମୁଁ କାହିଁକି ହେଲେ ସେ କଥା ଟିକିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି। ଛୋଟ ଝିଅ ସବୁ ଯେବେ ଅଣ୍ଟା ଖାଉଥିବେ, ତେବେ ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ରକମ ସାପ ହେଇଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ!”

ଏଲିସ୍ ଏଥିକି କଣ କହିବ, ତାକୁ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶିଲା ନାହିଁ। ସେ ତୁନି ପଡ଼ିବା ଦେଖି ପାରା କହି ଚାଲିଲା, “ମୁଁ ଭଲ କରି ଜାଣେ, ତମେ ଏଠି ଅଣ୍ଟା କୋଉଠି ଅଛି ଖୋଜୁତା। ସେଣିକି ତମେ ଛୋଟ ଝିଅ ହେଉଥାଅ କି ସାପ ହେଉଥାଅ, ମୋର ସେଥିରେ ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ କିଛି।”

“ନାହିଁ, ମୁଁ ଏଠିକି ଅଣ୍ଟା ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଆସିନାହିଁ।” ଏଲିସ୍ ପାରାକୁ ନିର୍ଭର ଜବାବ ଦେଲା।

“ଆଛା, ତେବେ ଏଠୁ ଚାଲିଯାଅ” କହି ପାରା ତା’ ବସାରେ ଯାଇ ବସିଲା।

ଏଲିସ୍ ଗଛ ଗହଳରେ କଷ୍ଟେକଷ୍ଟେ ମୁଣ୍ଡ ମାଡ଼ିଦେଲା, ଗଛର ଡାହିସବୁ ବେକରେ ଗୁଡ଼େଇ ହେଇ ଯାଉଥାଏ ଯେ ସେଥିରୁ ମୁକୁଳି ଆସିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ହେଉଥାଏ। ଏହି ସମୟରେ ଏଲିସ୍‌ର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, ତା’ ହାତରେ

ଛତୁ ଚୁକୁରା ତ ଅଛି! ଏଥର ବଡ଼ ସାବଧାନ ହୋଇ ଏ ପଟରୁ ଟିକେ ସେପଟରୁ ଟିକେ ଛତୁ ଛିଣ୍ଡେଇ ଖାଇ ଖାଇ କେତେବେଳେ ଡେଙ୍ଗା କେବେ ବାଜିରୀ ହେଇ କିଛି ସମୟ ପରେ ଯାହା ହେଉ ଏଲିସ୍ ତାହାର ସ୍ବାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରିଆସିଲା!

ଏଥର ବଡ଼ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେଇ ଏଲିସ୍ ବଣ ମଧ୍ୟରେ ଏଣେତେଣେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା। ଏହିପରି ବୁଲୁଛି, କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ଯେ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ନଅର । ନଅର ସାମନାରେ ସେ ଛିଡ଼ା ହେଇ ଭାବୁଚି କଣ କରିବ ବୋଲି, ଏଇ ସମୟରେ ଅର୍ଦ୍ଧଲି ଭଳିଆ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଜଣେ (ଦେଖିବାକୁ ଅନେକଟା ମାଛ ଭଳିଆ) ବଣ ଭିତରରୁ କୁଆଡୁ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଆସି ନଅର ସିଂହଦୁଆର କବାଟରେ ଠକ୍ ଠକ୍ କଲା। ସେପଟରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅର୍ଦ୍ଧଲି (ଚେହେରା ତାହାର ବେଙ୍ଗ ଭଳିଆ, ଗୋଲ ମୁହଁ, ଡିମା ଡିମା ଆଖି) ଦରଜା ଖୋଲିଦେଲା। ଦିଟାଯାକ ଅର୍ଦ୍ଧଲି ମୁଣ୍ଡରେ ପାଉଁଶ ବୋଲି ହେଇଥାନ୍ତି, ଦହିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଜଟା। ଏ ଅଜବ ହାଲ ଦେଖି ଏଲିସ୍କୁ ବଡ଼ ମଜା ଲାଗିଲା, ବଣରେ ଗଛ ଆଡୁଆଳରେ ଛପିଯାଇ ତାଙ୍କ କଥାଭାଷାକୁ ଏଲିସ୍ କାନ ପାରିଲା।

ମାଛ-ଅର୍ଦ୍ଧଲି ଆଗ ତା କାଖସନ୍ଧିରୁ ଲମ୍ବା ଏକ ଚିଠି ବାହାର କଲା। ଚିଠିଟା ଏତେ ଲମ୍ବା ଯେ ଆପେ ସେଥିରେ ସେ ବୁଡ଼ି ଯାଉଥାଏ। ଚିଠିଟାକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଇ ଅତି ଗମ୍ଭୀର ସ୍ବରରେ ସେ କହିଲା, “ସାନରାଣୀଙ୍କ ନିକଟରୁ ଫୁଟବଲ ଖେଳିବାକୁ ମହାରାଣୀଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ।”

ଏଥକୁ ବେଙ୍ଗ ଅର୍ଦ୍ଧଲି ସେହିପରି ଗମ୍ଭୀର ସ୍ବରରେ ଜବାବ ଦେଲା, ମହାରାଣୀଙ୍କ ଠାରୁ ଫୁଟବଲ ଖେଳିବାକୁ ସାନରାଣୀଙ୍କ ପାଖକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ।

ତାପରେ ମୁଣ୍ଡକୁ କାହିଁରେ କଣ ନୁଆଇଁ ଉଭୟ ଉଭୟଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହେଲେ। ଏତିକିବେଳେ ଦିହିଙ୍କର ଜଟ ଛନ୍ଦି ହେଇଗଲା। ଯା ଦେଖି ଏଲିସ୍କୁ ଭାରି ହସ ମାଡ଼ିଲା। ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା, ପାଖରେ ଥିଲେ କାଲେ ତା ହସ ତାଙ୍କ କାନରେ ବାଜିଯିବ, ଏଥିପାଇଁ କିଛିଦୂର ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ସେ ପଛେଇଗଲା। ଟିକିଏ ପରେ ଆସି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ମାଛ-ଅର୍ଦ୍ଧଲି ଚାଲି ଗଲାଣି, ଆଗ ଜଣଙ୍କ ଡିମା ଡିମା ଆଖିରେ ଭକୁଆଙ୍କ ଭଳି ଉପରକୁ ଅନେଇ ଦୁଆର ପାଖରେ ଭୁଇଁ ଉପରେ ଚକାମାଡ଼ି ବସିଯାଇଛି।

ଏଲିସ୍ ମନରେ ଭୟ ଥିଲେ ବି ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସିଂହଦୁଆର ଯାଏଁ ଗଲା, ଯାଇ ଦୁଆରେ ଠକ୍ ଠକ୍ କଲା।

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ବେଙ୍ଗ-ଅର୍ଦ୍ଧଳି ପାଟିକି ପାକୁ ପାକୁ କରି ଏଇ ସମୟରେ ଏଲିସ୍ କହିଲା, “ଦୁଆର ଠକ୍ ଠକ୍ କରି କିଛି ଲାଭନାହିଁ। ତାହାର କାରଣ ଦୁଇଟି। ପ୍ରଥମରେ, ମୁଁ ଦରଜାର ଯୋଡ଼ ପାଖରେ ଅଛି, ତମେ ବି ସେଇପାଖରେ। ଦ୍ଵିତୀୟତଃ, ତା ଭିତରେ ସେମାନେ ଲମ୍ବି ପାଟିଦୁଇ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ତମ ଆବାଜ ମୋଟେ ତାଙ୍କ କାନରେ ବାଜିବ ନାହିଁ।” ସତକୁ ସତ ନଅର ଭିତରେ ଭାରି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେଉଥାଏ, ଧଡ଼ଧାଡ଼, ଭୁଷଭାଷ, ଦୁମ୍‌ଦାମ।

ଏଲିସ୍ ଅର୍ଦ୍ଧଳିକି ପଚାରିଲା କିମିତି କଲେ ସେ ନଅର ଭିତରକୁ ଯାଇପାରିବ। ଏଲିସ୍ କଣ କହୁଛି ସେ କଥାକୁ ନ ଶୁଣି ଅର୍ଦ୍ଧଳି ତାର କହି ଚାଲିଥାଏ, “ଦୁଆର ଠକ୍ ଠକ୍ କରି କି ଲାଭ? ଯେବେ ଦରଜାର ଏ ପଟେ ମୁଁ ସେ ପଟେ ତମେ; ନୋଇଲେ ସେ ପଟେ ମୁଁ; ଏପଟେ ତମେ...” ଅର୍ଦ୍ଧଳି ଏଲିସ୍ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ବି ତା ଆଖି ଉପରକୁ ଥାଏ। ଏଇଟା ବଡ଼ ଅଭଦ୍ରତା ବୋଲି ଏଲିସ୍ କୁ ବୋଧହେଲା; ପୁଣି ଏଲିସ୍ ଭାବିଲା ଯା ବି ହେଇପାରେ ସେ ସିଧା ଅନେଇ ପାରୁନାହିଁ; ତା ଆଖି ଦିଟା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଯାଇ ଯାହାହେଉ, ସେ ତା କଥାର ଜବାବ ଦେଉଛି ତ । ଏଲିସ୍ ପୁଣି ଥରେ ବଡ଼ ପାଟିରେ ପଚାରିଲା, ମୁଁ କିମିତିକା ନଅର ଭିତରକୁ ଯିବି। ଅର୍ଦ୍ଧଳି କହିଲା, “ମୁଁ ଏଇଠି ବସି ରହିବି କହିଲି-”

ଏଇ ସମୟରେ ନଅରର ଦରଜା ଖୋଲିଗଲା, ଆଉ ସେଣୁ ନଅର ଭିତରୁ ବଡ଼ ଏକ ପିଆଲା ସରର୍ କରି ଛିଟ୍କି ଆସିଲା ଅର୍ଦ୍ଧଳିର ମୁଣ୍ଡ ସଳଖା, ତା ନାକରେ ଘଷି ହେଇ ସେଇଟା ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଗଛରେ ବାଜି ତୁନା ହେଇଗଲା।

ଏଥରେ ଅର୍ଦ୍ଧଳି ଆଦୌ ଟିକିଏ ବୋଲି ନ ଚମକି ଆଗ ଭଳି କହି ଚାଲିଲା, ସତେ ଯେପରି କିଛି କୋଉଠି ହେଇନାହିଁ।

“-ତା ପର ଦିନ ବି ହୋଇଯାଇପାରେ ।”

ଏଲିସ୍ ଏଥର ଆହୁରି ବଡ଼ ପାଟି କରି ପଚାରିଲା, “ମୁଁ କିମିତି ନଅର ଭିତରକୁ ଯିବି କହ।” ଅର୍ଦ୍ଧଳି ତାହାର ଜବାବ ଦେଲା, “ନଅରକୁ ତମେ ଯିବ! ଏହି ହେଲା ପ୍ରଥମ କଥା।” ଏଲିସ୍ ଏତେବେଳକୁ ବଡ଼ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଲାଣି, “ଊ, ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ କି ଭଳି ଯେ ଯୁକ୍ତି କରି ବସନ୍ତି, ଜଣେ ତ ଯାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ ପାଗଳ ହେଇଯିବ।”

ଏହି ସମୟରେ ଅର୍ଦ୍ଧଳି ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା, “ମୁଁ ଏଠି ବସି ରହିବି ଆଜି,କାଲି ପଅରଦିନ, ତା ପରଦିନ, ତା ପର ଦିନ...”

“ମୁଁ କଣ କରିବି ?” ଏଲିସ୍ ବିରକ୍ତ ହେଇ ପଚାରିଲା।

“ତମ ଇଚ୍ଛା ଯାହା ହଉଛି, ତା କର।” ଅର୍ଦ୍ଧଳି ଯା ପରେ ସୁସ୍ଵରି ବଜେଇବାକୁ ଲାଗିଲା।

“ଆଉ ଯାକ ସଙ୍ଗେ କଥାଭାଷା କରି କିଛି ଲାଭନାହିଁ ଏକଦମ୍ କୁଡ଼ବକ୍ତାଏ।” ଯା ଭାବି ଏଲିସ୍ ଆପେ ଦରଜା ଖୋଲି ନଅର ଭିତରକୁ ପଶିଲା।

ନଅର ଦରଜାଠୁ ସିଧା ସଳଖ ରାସ୍ତା ପଡ଼ିଛି। ଏଲିସ୍ ସେ ବାଟ ଧରି ଯାଇ ହାଜର ହେଲା ନଅର ଭିତରେ, ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ରୋଷେଇ ଘର ତା ଭିତରେ। ଘରଟା ଯାକ ଏମୁଣ୍ଡ ସେମୁଣ୍ଡ ଧୁଆଁରେ ଭର୍ତ୍ତି। ଘର ମଝିରେ ଗୋଟାଏ ତିନିଗୋଡ଼ିଆ ଚୁଲ୍ ଉପରେ ସାନରାଣୀ ବସିଛନ୍ତି, କୋଳରେ ଛୋଟ ପିଲାଟିଏ। ଚୁଲି ଜଳୁଛି, ଗୋଟାଏ ବଡ଼ କଡ଼ା ଚୁଲି ଉପରେ ବସିଛି। ରାନ୍ଧୁଣି ସେ କଡ଼ା ଉପରେ ନଇଁପଡ଼ି କଣ ଘାଣ୍ଟିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ।

ଏଲିସ୍ ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଯିମିତି ପଶିଯାଇଛି ଭାରି ଛିଙ୍କ ମାଡ଼ିଲା। ସେ ମନକୁ ମନ ଭାବିଲା, “ଇଏ ଯୋଉ ତରକାରି ବସିଛି, ସେଥିରେ ଲଙ୍କା ଗୁଡ଼ାଏ ବହୁତ ଦିଆହେଉଛି ନିଶ୍ଚୟ।”

ଲଙ୍କାର କୁହୁଳା ଗନ୍ଧ ଘରଯାକ ଭର୍ତ୍ତି। ସାନରାଣୀ ବି ମଝିରେ ମଝିରେ ଛିଙ୍କୁଥାଆନ୍ତି। ଛୁଆଟା ବି ଛିଙ୍କୁଥାଏ, ଛିଙ୍କି ସାରିଲେ କାନ୍ଥୁଥାଏ, ତା ପରେ ଫେର୍ ଛିଙ୍କୁଥାଏ... ସେମିତି ଅନବରତ। ରୋଷେଇଘର ଭିତରେ ନ ଛିଙ୍କିବାବାଲା ଖାଲି ଦିଜଣ-ରାନ୍ଧୁଣି ଆଉ ଚୁଲିକରରେ ବସିଥିବା ଗୋଟାଏ ବିଲେଇ। ବିଲେଇଟା ସେଠି ବସି ଅନବରତ ଦାନ୍ତ ନିକଟୁଥାଏ।

ଏଲିସ୍ ସେହି ବିଲେଇ ବିଷୟ ନେଇ ସାନରାଣୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଟିକିଏ କଥାଭାଷା ହେଉଛି, ଏଇ ସମୟରେ ରାନ୍ଧୁଣୀ ଚୁଲିରୁ କଡ଼ାଟା ଓହ୍ଲାଇ ଆଣି ନିଆଁ ଗୋଜଣାଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚଟୁ, ଥାଳି, କରଛୁଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ତା ହାତରେ ଯାହା ପଡ଼ିଲା ସବୁ ସାନରାଣୀଙ୍କ ଉପରକୁ ଫୋପାଡ଼ିଲା। ସାନରାଣୀ କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ମୋଟେ ଚକ୍କୁ ନଥାନ୍ତି। ଯିମିତି ବସିଥାନ୍ତି, ସିମିତି ପିଲାଟା କିନ୍ତୁ ଭାରି କାନ୍ଦିଲା। ସାନରାଣୀ ଯେତେ ବୁଝେଇଲେ କାହିଁରେ ବୁଝିଲା ନାହିଁ। ସବା ଶେଷକୁ ଏଲିସ୍ କୋଳକୁ ସାନରାଣୀ ପିଲାଟିକୁ ଫୋପାଡ଼ିଦେଲେ। ରାନ୍ଧୁଣୀର ଏ ଫିଙ୍ଗା ଫୋପଡ଼ା ଦେଖି ଏଲିସକୁ ଭାରି ଡର ମାଡ଼ିଲାଣି ସେତେବେଳକୁ। ଏଲିସ୍ ପିଲାଟିକୁ ଧରି ପଦାକୁ ପଲେଇ ଆସିଲା। ପିଲାଟା ଏଲିସ୍ କୋଳରେ ଘାତୁରୁ ଘାତୁରୁ ହେଉଥାଏ। ପଲେଇ ଆସିଲା ବେଳେ ଏଲିସ୍ ମନକୁ ମନ କହି ହେଉଥାଏ “ଆଛା, ଏ ପିଲାଟାକୁ ନଉତି ଯେ କଣ କରିବି ଏକୁ ନେଇ?”

ଯିମିତି ନଅର ବାହାରକୁ ଖୋଲ ବଢ଼େଇଛି, ଏଲିସ୍ କୋଳକୁ ଅନେଇ ଦିଏତ, ତା କୋଳରେ ସେ ପିଲାଟା ଗୋଟାଏ ଘୁଷୁରି ପାଲଟି ଯାଇଛି। ପିଲାଟା ଇମିତି ହଠାତ୍ ଘୁଷୁରି ହୋଇଯିବା ଦେଖି ଏଲିସ୍ ରୁମ ଟାଙ୍କୁରି ଉଠିଲା, ଭୟରେ ତାର

ଗୋଡ଼ହାତ ବରଡ଼ା ଭଳିଆ ଥିଲା। “ମୋ ମା ଲୋ” ବୋଲି ଗୋଟାଏ ପାଟି କରି ଦେଇ ଘୁଷୁରିଟାକୁ ନାଥୁ କରି ତଳେ କଟାଡ଼ିଦେଲା। ଘୁଷୁରିଟା ଏକା କୁଦାମାରି ନସର ପସର ହୋଇ ବଣ ଭିତରେ ଯାଇ କୁଆଡ଼େ ଲୁଚିଗଲା ଯେ ଏଲିସ୍‌କୁ ଆଉ ଦିଶିଲା ନାହିଁ।

ଏଲିସ୍ ବାଟେ ବାଟେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚାଲିଲା। କିଛି ବାଟ ଯାଇଛି, ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଶ ଗଛର ତାଳ ଉପରେ ସେଇ ସାନରାଣୀଙ୍କ ଘରର ବିଲେଇ ବସିଛି। ବିଲେଇ ଏଲିସ୍‌କୁ ଦେଖି ମୁହଁ ବିଚିକିଟେଇ, ଦାନ୍ତ ନିକୁଟି, ନଖ ବାହାର କରି, ଲାଞ୍ଜ ଫୁଲେଇ ଗଁ ଗଁ ଫଁ ଫଁ ହେଲା। ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ଯେ ଯା ସହିତ ବିନୀତ ଭାବରେ କଅଁଳିଆ କରି କଥା ନ କହିଲେ ଆଉ ରକ୍ଷା ନାହିଁ। ବିଲେଇଟା ଇମିତି ବିକ୍ରମ ମୁର୍ତ୍ତି ଧରିଛି, କିଏ ଜାଣେ କାମୁଡ଼ି ନ ଦେବ! ସେଥିଲାଗି ଭାରି ନଜୁଲା ପରି ଏଲିସ୍ ବିଲେଇକୁ କହିଲା, “ପୁଷି ଭାଇ, ଏ ବଣରେ କୋଉ ପଟେ କିଏ କିଏ ସବୁ ରହନ୍ତି, ମତେ ଟିକେ ଭଲ କହନ୍ତ। ” ବିଲେଇ ଏଲିସ୍ କଥାରେ ଭାରି ଖୁସିଟାଏ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ଗାଲରେ ହସି ପକାଇଲା। ତାପରେ ତାହା ଥାବାଟା ଉଠେଇ ଗୋଟାଏ ଆଡ଼କୁ ଦେଖେଇ କହିଲା, “ ଏପଟେ ଥାଏ ଗୋଟାଏ ଟୋପିବାଲା। ” ପୁଣି ବାଁ ଥାବାଟା ଉଠେଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପଟକୁ ଦେଖେଇ କହିଲା, “ଏପଟେ ଥାଏ ଗୋଟାଏ କାଲା ଶଶା, ହେଲେ ଦିଟା ଯାକ ବାଇୟା। ”

ଏଲିସ୍ କହିଲା, “ମୁଁ ବାଇୟାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବିନାହିଁ। ”

ବିଲେଇ କହିଲା, “ନ ଯାଇକରି ଯିବ କୁଆଡ଼େ ଆମେ ବାଇୟା ଯେତେ ସମସ୍ତେ ଆସି ଏଠି ଛୁଟିଚୋଁ ମୁଁ ବାଇୟା, ତମେ ବାଇୟା। ”

ଏଲିସ୍ ବିଲେଇ କଥାରେ କିନ୍ତୁ ଏକମତ ନୁହେଁ। “ତମେ କାହିଁକି କହୁଛ, ମୁଁ ବାଇୟା?”

ବିଲେଇ କହିଲା, “ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ବାଇୟା ହେଉଥିବ, ନୋହିଲେ ତମେ ତ ଏଠିକି ଆସିନଥାନ୍ତ। ”

ତାକୁ ବାଇୟା ବୋଲି କହିବାର ଇଏ ଗୋଟାଏ କାରଣ ବୋଲି ଏଲିସ୍‌ର ମୋଟେ ମନ ମାନିଲା ନାହିଁ। “ଆଜ୍ଞା, ତମେ ବାଇୟା ବୋଲି କୋଉଥିରୁ ଜାଣୁଛ ଭଲ?”

ବିଲେଇ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, କୁକୁର ବାଇୟା ନୁହେଁ- ଏ କଥାତ ତମେ ଜାଣିଛ। ”

ଏଲିସ୍ କହିଲା, “ମୁଁ ତ ସେୟା ଭାବେଁ। ”

“ଆଜ୍ଞା, ବିଲେଇ ବୁଝେଇ ବସିଲା, ତମେ ଦେଖୁଥିବା କୁକୁର ରାଗିଲେ ଗାଉଁ ଗାଉଁ ହୁଏତ ଆଉ ଖୁସି ହେଲେ ଲାଞ୍ଜ

ହଲାଏ। କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମୋର ଠିକ୍ ଓଲଟା। ମୁଁ ଖୁସି ହେଲେ ଗାଉଁ ଗାଉଁ ହୁଏ, ଆଉ ରାଗିଗଲେ ଲାଞ୍ଜ ହଲାଏ। ଏଥିରୁ ପ୍ରମାଣ ହେଲା ମୁଁ ବାଇୟା।”

ଏଲିସ୍ ତାର ଜବାବ ଦେଲା, “ପୁଷି ଭାଇ, ସେଇଯୋଗୁ ତ ଆମେ ତମେ ଖୁସି ହେଲାବେଳକୁ ଶବ୍ଦକୁ ଗାଉଁ ଗାଉଁ କହୁନା, ଗୁଡୁରୁ ଗୁଡୁରୁ କହୁଁ।”

“ତମେ କହିଲେ କଣ ହେଇଯିବ।” ଯା କହି ବିଲେଇ କୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଇଗଲା ଯେ ଏଲିସ୍ ଆଉ ତାକୁ ଦେଖିପାରିଲାନାହିଁ।

ଏ ବାଇୟା ମୂଳକରେ ଏଲିସ୍ କଣ କରିବ, କୁଆଡ଼େ ଯିବ ଏବେ? ବହୁତ ଭାବି ଭାବି କରି କରି ସେ କାଲା ଶଶାର ଘର ଆଡ଼େ ମୁହାଁଇଲା। ଏଲିସ୍ କିଛି ଦୂର ଯାଇଛି, ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ଘର ଦିଶିଲା-କାଲା ଶଶାର ଘର। ତା ସାମନାରେ ଗୋଟିଏ ଗଛ ତଳେ ଖଣ୍ଡେ ଟେବୁଲ୍ ପଡ଼ିଥିଲା। ଏଇ ଟେବୁଲ୍ କଡ଼ରେ କାଲା ଶଶା ଆଉ ଟୋପିବାଲା ଦୁଇ ଜଣ ଯାକ ବସି ମହାଆନନ୍ଦରେ ତା ଖାଉଥିଲେ। ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଝିରେ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୁଷାଟିଏ ବସି ଢୋଳାଉଥିଲା। ତା ଏକଡ଼େ ଶଶା, ସେକଡ଼େ ଟୋପିବାଲା ବସି ନାନା ଖୁସିଗପ ପକେଇଥିଲେ। ଏ ଦୁହେଁ ଗୁଣ୍ଡୁଚିକି ମାଣ୍ଡି ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରୁଥାନ୍ତି। କେତେବେଳେ ଶଶା, କେତେବେଳେ ଟୋପିବାଲା, ତା ଉପରେ କହୁଣି ଭାରା ଦେଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚଳେଇଥାନ୍ତି। ଗୁଣ୍ଡୁଚିର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଏଲିସ୍‌ର ତା ପ୍ରତି ଭାରି ଦୟା ହେଲା, ଭାବିଲା ବିଚରାକୁ ବଡ଼ ଅଡୁଆ ଲାଗୁଥିବ, ଯାହାହେଉ ବିଚରା ଶୋଇଯାଇଛି, କିଛି ତାକୁ ମାଲୁମ୍ ପଡୁନଥିବ।

ଗନ୍ଧ ଗୁଜବ ମଝିରେ ମଝିରେ କଥା ପଡୁ ପଡୁ ଯାଇ ଲାଖେ ଗୁଣ୍ଡୁଚିମୁଷା ଉପରେ। ଶଶା ଆଉ ଟୋପିବାଲା ଚୁପ୍ ହେଇ ଯାଆନ୍ତି, ଗୁଣ୍ଡୁଚି କଣ କହୁଛି ଶୁଣିବା ଲାଗି। ଗୁଣ୍ଡୁଚିର କିନ୍ତୁ ନିଦ ନ ଭାଙ୍ଗେ, ସେମିତି ବସି ଢୋଳାଉଥାଏ। ଏଲିସ୍ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଯାଇ ସେଠି ପହଞ୍ଚିଲା। ଏଲିସ୍ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଯିବାର ଦେଖି ସେମାନେ ଚିର୍କିରେଇ ଉଠିଲେ- ପାଟି କଲେ, “ଦୂର ତ ଏଠା। ଏଠି କୋଉଠି ଥାନ ଅଛି ଯେ ଆସୁଛୁ।” ପ୍ରକୃତରେ ଟେବୁଲଟା ଖୁବ୍ ବଡ଼ କିନ୍ତୁ ତିନିହେଁ ଯାକ ଜାକିଜୁକି ହୋଇ ତାର ଗୋଟାଏ କଣରେ ଯାଇ ଜମା ହୋଇଥାନ୍ତି। ତାଙ୍କ କଥାରେ ଏଲିସ୍ ଚଟିଯାଇ କହିଲା, ତମର ତ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଟେବୁଲଟାଏ ପଡ଼ିଛି, ତାର ଗୋଟାଏ କଡ଼କୁ ବସିବାକୁ ମୋ ଲାଗି ଢେର ଜାଗା ହେବ। ଏକଥା କହି ସେ ଯାଇ ଟେବୁଲର ଗୋଟାଏ କଣ ମାଡ଼ି ଗୋଟାଏ ଆରାମ ଚଉକିରେ ବସିପଡ଼ିଲା।

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ବଣଭୂଆ ଆଗେ ଏଲିସ୍‌କୁ ଯୋଉକଥା କହିଥିଲା, ଯେ ଦିଟା ଯାକ ଦାୟା ବୋଲି; ସେଠି ଟିକିଏ ବସିଲା ଉଡାରୁ ଏଲିସ୍ ସେକଥା ସମଝି ପାରିଲା । କାହିଁକିନା, ପହିଲେତ, ଶଶା ଆଉ ଟୋପିବାଲା ଦିଜଣ ଯାକ ଏଣୁତେଣୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଭଡ଼ରଭାଡ଼ର ହେଉଥାନ୍ତି, ସେ କଥାରେ ବାଗ ନାହିଁ, କି ବାଇଶ ନାହିଁ। ତାପରେ କଣ ନା, ସେ କାଲା ଶଶା ମଝିରେ ମଝିରେ ତା ଛାତି ପକେଟରୁ ଟେନବନ୍ଧା ଘଣ୍ଟାଟି ବାହାର କରି ଦେଖୁଥିଲା, ଆଉ ସେ ଘଣ୍ଟାଟା ଠିକ୍ ଚାଲୁନାହିଁ ବୋଲି ତାକୁ ଗରମ ଚା'କପ୍ ଭିତରେ ଆଉ ତୁବେଇ ପାକିଟରେ ପୁଣି ରଖୁଥାଏ। ତାପରେ ନିଦ ତୁଳୁଳ ଗୁଣ୍ଡୁଟିକୁ ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର କହୁଥାଆନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଗପ କହିବାକୁ । ସେ ଭଲା କି ଗପ କହିବ। ଥରକୁ ଥର ଭୋଲେଇ ସେ ନିଦରେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ଛାଡ଼ୁଥାଏ। ମଝିରେ ମଝିରେ ଉଠିପଡ଼ି ଏଣୁତେଣୁ କଣ ବିଳବିଲେଇ ପଦେ ଅଧେ କହି ପକାଏ, ପୁଣି ଶୋଇପଡ଼େ । ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ରୁମୁଟାରୁମୁଟି କରି ତାକୁ ଉଠାନ୍ତି, ସେ ପୁରି ପଦେଅଧେ କହି ଦେଇ ଫେର୍ ଭୋଲେଇ ପଡ଼େ। ଏଥିରେ ଶଶା ଆଉ ଟୋପିବାଲା ଦିଜଣ ଯାକ ବଡ଼ ରାଗିଲୋରାଗିଯାଇ ଗୁଣ୍ଡୁଟିକୁ ଧରି ଏକ୍‌ଦମ୍ ତା କପ୍ ଭିତରେ ପକେଇଦେବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ଭଲା କଥା ହେଲା ଗୁଣ୍ଡୁଟିକି। ଯାହାହେଉ, ସେ ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ସେ ଦିଜଣଙ୍କ ହାତରୁ ବଢ଼ିଲା।

ଏଲିସ୍ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲା ଯେ ଶଶା ଆଉ ଟୋପିବାଲା ଦିହଁଙ୍କ ଦିହଁ ବାୟା-ୟାକୁ ବଳି ସେ, ତାକୁ ବଳି ଇଏ, ସେ ପଛେଇ ପଛେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେଠୁ ଖସିଗଲେ କଲା। ଆସୁଥିଲା ବେଳେ ଏଲିସ୍‌କୁ ଭାରି ଡର ମାଡୁଥାଏ, ଛାତି ଖାଲି ପଡୁଥାଏ, କାଳେ ସେ ଦିଟା ତାକୁ ପଛରୁ ଡାକିବେ କି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇବେ। ପଛକୁ ଅନେଇ ଅନେଇ ହାଉଲେ ହାଉଲେ ସେ ଖସି ଆସିଲା ଯାହାହେଉ ତାପରେ ସେମାନେ, ଏଲିସ୍ କେତେବେଳେ ଖସି ଆସିଲା ତ ନଜର କରିନାହାନ୍ତି।

ଏଲିସ୍ ସେଠୁ ଅଳ୍ପ ବାଟ ଆସିବି ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ ଗଛ ଦିହରେ କବାଟଟାଏ ଲାଗିଛି ଆଉ ଗଛ ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ ସେବାଟେ ବାଟ ଫିଟିଟି। ଏଲିସ୍‌କୁ ତା ଦେଖି ବଡ଼ କଉଟିକିଆ ଲାଗିଲା, ସେ ସେଇଠୁ ସେ ଗଛ ଭିତରକୁ ପଶିଲା।

ଗଛ ଭିତରକୁ ପଶି ଦେଖେ, ସେ ଯାଇ ଆଗର ସେଇ ବଡ଼ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଛି, ପାଖରେ ତାର ସେ ଟିକି କାଟ ଟେବୁଲ ଥୁଆ ହେଉଛି। ଏଲିସ୍‌ର ସେ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚା କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା।

ବଗିଚା ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଠିକ୍ କରି ଏଲିସ୍ ସୁନାକାଠିରେ ବଗିଚାଫାଟକ ଫିଟେଇବାକୁ ଗଲା। ସେ ଛୋଟ ଜଳାରେ ଗଳିପାରିବ ନାହିଁ ତ ! ତା' ପାଖରେ ପାକିଟ୍ ଭିତରେ ଛତୁଚୁକୁରା ରଖିଥାଏ; ସେଥିରୁ ଟିକିଏ ବାହାର କରି ଖାଇ ଦେଇଟି ଯିମିତି , ସିମିତି ଅତିଶୟ ସାନ ହୋଇଗଲା। ଜଳାବାଟେ ଏଥର ଗଳିଯାଇ ଏଲିସ୍ ବଗିଚା ଭିତରେ ପହଞ୍ଚିଲା। ବଗିଚାଟି କି ସୁନ୍ଦର- କେତେ ଭଲି ପୁଲ ପୁଟିଟି, ନାଲି,ନେଲି, ହଳଦି, ଧୋବ- କେତେ କିସମର। ଗଛରେ ପୁଲସବୁ ଖାଲି ଲୋଟି ଯାଉଛି। ମଝିରେ ମଝିରେ ଏଠି ସେଠି ହେଇ କେତେ ଝରଣା ଅଛି, ସେଠୁ ପାଣି ପିର୍ ପିର୍ ଉପରକୁ ଉଠୁଛି। ଏଲିସ୍ ବଗିଚାର ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲି ଦେଖିଲା।

ତାଆସ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

ଏଲିସ୍ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚା ଭିତରେ । ସେ ବଗିଚା ହେଉଛି ଅଜବ ଦେଶ ପାଟରାଣୀଙ୍କର। ସେ ଦେଶର ରାଜା, ରାଣୀ, ପାଇକହେରିକା ସବୁ ତାଆସର। ସେଠି ପୁଣି ଏଲିସ୍ ଦେଖିଲା ଏକ ଅଭୁତ କଥା।

ସେ ଦେଶର ପାଟରାଣୀ ହେଉଛନ୍ତି ହରତନ ବିବି। ହରତନ ବିବି ତାଆସ ହେଲେ କଣ ହବ ତାଙ୍କ ମିଜାଜଟା ବଡ଼ କଡ଼ା ଧରଣର ଥିଲା। ଟିକିଏ ଟିକିଏ କଥାରେ ସେ କାଳେ ରାଗି ଯାଆନ୍ତି ଇମିତିକା ଯେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମୁଣ୍ଡକାଟ ହୁକୁମ ଦେଇ ଦିଅନ୍ତି।

ଏଲିସ୍ ଯେତେବେଳେ ଏହି ବଗିଚା ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇଛି, ସେ ଦେଖିଲା ପାଟରାଣୀ ଛୋଟରାଣୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଖେଳରେ ମାତିଛନ୍ତି। ସେ ପୁଣି ଏକ ତାକୁ ବରକମର ଖେଳ, ସେ ଖେଳରେ ନିୟମ ବୋଲି କିଛି ନଥିଲା, ଗୋଲ୍‌ପୋଷ୍ଟ ବି ନଥିଲା, ଇମିତିକି ପେଣ୍ଟୁ ବି ନଥିଲା। ପେଣ୍ଟୁ ବଦଳରେ ଗୋଟାଏ କଣ ଗୋଲାକାର ଜହ୍ନକୁ ପେଣ୍ଟୁ କରି ସେମାନେ ଖେଳୁଥିଲେ। ମଜା ହେଉଛି, କେହି ପେଣ୍ଟୁରେ ନାତ ମାରୁ ନଥିଲେ , ପେଣ୍ଟୁଟା ମନକୁ ମନ ଏପଟକୁ ସେପଟ ଗଡ଼ଗଡ଼ ଗଡ଼ୁଥାଏ। ଆଉ ଏପାଖରେ ଦିଟା, ସେପାଖରେ ଦିଟା ତାଆସର ଗୋଲାମ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସାଜିଥାନ୍ତି ଗୋଲପୋଷ୍ଟ। ଏ ଅଭୁତ ଖେଳ କେତେବେଳେ ଯାଏ ଖୁବ୍ ସରଗରମ ହେଇ ଚାଲିଲା। କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଡଗୋଳିଆ ଖେଳରେ ଯା ହବାର କଥା ସେଇୟା ହେଲା। ପେଣ୍ଟୁ ଖେଳର ନିୟମ, କିଏ ହାରିଲା, କିଏ ଜିଣିଲା, କିମିତି କଣ ହବ ଏଇସବୁ ବିଷୟରେ ଦି ରାଣୀଙ୍କ ଭିତରେ ଇମିତି କଳିକଜିଆ ଲାଗିଲା ଯେ ନାହିଁ ନଥିବାର । ଶେଷକୁ ପାଟରାଣୀ ରାଗି ଯାଇ ସାନରାଣୀର ମୁଣ୍ଡକାଟ ହୁକୁମ ଦେଲେ। ସେଇଠୁ ଖେଳ ସରିଲା।

ଗୋଲାମ ସେ ରାଜ୍ୟର କେତେକ ଅଜବ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଦେଖେଇ ସବା ଶେଷରେ ଏଲିସ୍କୁ ନେଇଗଲା ରାଜସଭାକୁ। ଏଲିସ୍ ସେଠି ପହଞ୍ଚି ଶୁଣେ ଯେ ହରତନ ଗୋଲାମ କାଳେ ପାଟରାଣୀଙ୍କର ମେଞ୍ଚାଏ ଆଚାର ଚୋରି କରିଛି। ତାରି ସେଦିନ ବିଚରା ତାରିଖ। ଏଲିସ୍ ଏକଥା ଶୁଣି ଭାବିଲା, ଏ ତ ବେଶ୍ ମଜାଦାର କଥା; ଆଜ୍ଞା, ଅଜବ ଦେଶର କଣ କିଭଳି ବିଚାର ହଉଛି ଟିକିଏ ବସି ଶୁଣିବା।

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ରାଜ୍ୟସଭାରେ ସେତେବେଳେ ଦେଖଣାହାରି ଲୋକ ମେଳାମେଳା ହେଉଛନ୍ତି। ରାଜ୍ୟ ଯାକର ପଶୁପକ୍ଷୀ, ନାନା ରଙ୍ଗର ତାଆସ ବି ସମସ୍ତେ ଆସି ସଭାରେ ରୁଣ୍ଡ ହେଉଛନ୍ତି। ରାଜା ଆଉ ପାଟରାଣୀ ଦିଟା ଉଚ୍ଚ ସିଂହାସନ ଭିତରେ ପାଖକୁ ଲାଗି ବସିଛନ୍ତି। ଗୋଟାଏ କଡ଼କୁ କାଠଗଡ଼ା ଉପରେ ଆସାମୀ ହରତନ ଗୋଲାମ ଶିକୁଳିରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା, ତା ଦି ପାଖରେ ଦିଟା ଅସ୍ତଧାରୀ ପାଇକ ଖାଡ଼ାପହରା ଥିଲେ। ଗୋଟିଏ ଧୋବ ଠେକୁଆ ମହାରାଜାଙ୍କ ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ହାଜର ଥାଏ, ଗୋଟାଏ ହାତରେ ତା'ର ଗୋଟାଏ ଶିଫା, ଅନ୍ୟ ହାତରେ ତାଡ଼ାଏ କାଗଜ। ରାଜସଭାର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା ଚୋରାମାଲ ସେହି ଆଚାର ଶିଶିଟା। ଆଚାରକୁ ଦେଖି ଏଲିସ୍‌ର ଜିଭ ଲାଲେଇଲା। ଏହି ସମୟରେ ମହାରାଜାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାପାଇ ଧୋବ ଠେକୁଆ ପାଟି କରି କହିଲା, “ଅଦାଲତରେ କେହି ପାଟିତୁଣ୍ଡ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ସମସ୍ତେ ତୁମ୍ଭ ହୁଅନ୍ତୁ। ଏଇକ୍ଷଣି ବିଚାର ଆରମ୍ଭ ହେବ।”

ମହାରାଜ ସେଇଠୁ ଧୋବ ଠେକୁଆକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମର ଅଭିଯୋଗ ପଢ଼ି ଶୁଣାଆ।”

ଆଜ୍ଞା ପାଇ ଠେକୁଆ ତିନିବାର ତାହାର ଶିଙ୍ଗୀ ଫୁଲିଦେଲା, ତା' ପରେ ଗୋଟାଏ କାଗଜମୋଡ଼ା ଖୋଲି ହରତନ ଗୋଲାମ ବିରୋଧରେ ପାଟରାଣୀଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ପଢ଼ି ଶୁଣାଇଦେଲା।

ଏଥର ଚାଲିଲା ବିରାଉପାଲା। ରାଜା ହୁକୁମ ଦେଲେ, “ସାକ୍ଷୀ ଡାକ।”

ଠେକୁଆ ଡାକିଲା, “ପହିଲା ନମ୍ବର ସାକ୍ଷୀ ହାଜର ହେଁ?”

ପହିଲା ନମ୍ବର ସାକ୍ଷୀ ହେଉଛି ସେଇ ପାଗଲା ଟୋପିବାଲା। ଗୋଟାଏ ହାତରେ ତା କପ୍, ଆଉ ହାତରେ ରୁଟି ଟୁକୁରାଏ ଧରିଛି, ଯାଇ ଅଦାଲତ ଭିତରେ ହାଜର। ଅଦାଲତ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପରେ ସେ ଯାଇ ସମସ୍ତେ ପାରିଲା ଏମିତିକା ରୁଟି ଆଉ ତା କପ୍ ଧରି ଅଦାଲତ ଭିତରକୁ ଆସିବା ତାର ବଡ଼ ବେକୁଟି ହେଉଛି। ସେ ଯୋଗୁଁ ଦି ଚାରି ଢୋକ ବେଗେ ବେଗେ ଢୋକି ଦେଇ ମହାରାଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଜଣେଇଲା, “ହଜୁର, ମୋତେ ମାୟ କରିବାର ହୁକୁମ ହେଉ, ବଡ଼ ଭୁଲଟାଏ କରିପକେଇଛି, ରୁଟି ଆଉ ତା କପ୍ ଧରି ଅଦାଲତ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଅସିଲି, କିନ୍ତୁ ମଣିମା ବୁଝିବା ହେଲେ, ମୋର ଏଥିରେ କସୁର୍ ହେଲା କଣ? ମୁଁ ବସି ତା ପିଉଥିଲି, ପିଉଥିଲି ତା କଥା ନାହିଁ, ବାର୍ତ୍ତା ନାହିଁ, ଆଗରୁ କୁହାବୋଲା ନାହିଁ, ସିଧାସଳଖ ମୋତେ ଧରି ଆଣିଲେ, କଣ ନା ତୁମକୁ ସାକ୍ଷୀ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଚାଲା ବାଃ।”

ମହାରାଜ ବୋଧହୁଏ ତାର ଏହି ଅପରାଧ ଆଗତୁରା ମାପ କରି ଦେଇଥିଲେ। କାହିଁକି ନା, ସେ ବିଷୟରେ ସେ ଆଉ ପଦେ ଅଧେ କିଛି ହେଲେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ରାଗରେ ଲାଲ ହେଇଯାଇ ଚଢ଼ାଗଳାରେ କହିଲେ, “ହେ! ତୁ ସମ୍ମାନ କିପରି କରାଇବାକୁ ହୁଏ ତା ବି ଜାଣିନାହୁଁ। ଏଇଲାଗେ ତୋର ଟୋପି ଉଠାର।”

ଟୋପିବାଲା ଜବାବ ଦେଲା , “ହଜୁର,, ଟୋପି ତ ମୋର ନୁହେଁ।”

ରାଜା ପଚାରିଲେ, “ତେବେ କାହାର? ଚୋରାମାଲ ବୋଧହୁଏ ।ତା ହେଲେ ତ ତତେ ଜେଲ୍ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ”

“ଟୋପିବାଲା କହିଲା, ନା ମଣିମା, ମୁଁ ଟୋପି ବିକ୍ରି କରେ। ଯେତେବେଳେ ଯାଏ ଟୋପିଟା ବିକ୍ରି ହେଉନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଯାଏ ସେଇଟା ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଥାଏ।”

ରାଜା ତାପରେ ତାକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଏଥର କହ ତ ଦେଖୁ, ଏହି ଚୋରି ବିଷୟରେ ତୁ କଣ ଜାଣିଛୁ?”

ମହାରାଜାଙ୍କୁ ଅଭୟବାଣୀ ଶୁଣି ବି ଟୋପିବାଲାର ମନକୁ ଛାଡ଼ିନଥାଏ। ବିଚାରା ତ ଏକେ ମୁଣ୍ଡପାଗଲା ଲୋକ, ସେଥିରେ ହଠାତ୍ ତାର ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା ପାଟରାଣୀଙ୍କ ଢେଗା ଢେଗା ଗୋଲ ଗୋଲ ଲାଲଗୁଲାଇ ଆଖି ଉପରେ। ଟୋପିବାଲାର ବାଉଳୁଚାଉଳୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣି ପାଟରାଣୀ ରାଗରେ ପାଟିଗଲେଣି, ତାଙ୍କ ଆଖି ରକ୍ତ ଭଳିଆ ଲାଲ୍ ଟଙ୍କ ହେଇଗଲାଣି, ଆଉ ସେ ଆଖିରେ ପରଚନ୍ଧୁ ମଡେଇ ଟୋପିବାଲାର ଗୋଡ଼ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଟମଟ କରି ଅନାଉଛନ୍ତି। ଏ ହାଲ୍ ଦେଖୁ ଟୋପିବାଲା ତ ବିଲକୁଲ୍ ଭଡ଼କିଗଲା। ଆଉ ଭଡ଼କି ଯାଇ ବାଉଳୁଚାଉଳୁ କରି ଯାହା ପାରେ ତ ବକିବାକୁ ଲାଗିଲା। ଇମିତିକା ରୁଟିଚୁକୁରା କାମୁଡ଼ିବାକୁ ଯାଇ ଭୁଲ୍ରେ କପ୍ ଉପରୁ ଖଣ୍ଡେ କା'ତୁ କରି କାମୁଡ଼ି ଦେଇ ଭାଙ୍ଗିଦେଲା। ଏଥିରେ ତା ଦାନ୍ତକୁ ବଡ଼ କାଟିଲା, କାଟିଲାରୁ ସେ ‘ଉହୁ ଉହୁ’ ବୋଲି ପାଟି କରି ଉଠିଲା। ମହାରାଜା ଟୋପିବାଲାର ଏହି ପ୍ରକାର ରୀତିଗତି ଦେଖୁ ହୁକୁମ ଦେଲେ, “ ଆଃ, ଏଇଟାକୁ ବରଖାସ୍ତ କରିଦିଆ”

ଟୋପିବାଲା ଯିମିତି ଛାଡ଼ି ଯାଇଛି, ଅଦାଲତର ତା ଛତା ଯୋତା ସବୁ ପରିଚିତ। ଯେ ମାଇଲା ଏକ ଟିଲା। ପାଟରାଣୀ କିନ୍ତୁ ଟୋପିବାଲାର କାଣ୍ଡକାରଖାନା ଦେଖୁ ବେଜାଏ ଚଟି ଯାଇଥିଲେ। ଟୋପିବାଲା ଦୌଡ଼ି ପଳାଉଥିବାର ଦେଖୁ ସେ ତାଙ୍କର ଗୋଲାମମାନଙ୍କୁ ହୁକୁମ ଦେଲେ “ତାର ମୁଣ୍ଡ କାଟିପକା ତା”କିନ୍ତୁ ଗୋଲାମ ସବୁ ଟୋପିବାଲାକୁ ଧରନ୍ତି ବା କିପରି! ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସେ ଯାଇ କୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ଯେ, ଆଉ ତା'ର ଟେର୍ ନାହିଁ।

ମହାରାଜା ଫେର୍ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ, “ତାକ ଯା ପର ସାକ୍ଷୀକୁ।” ଉତ୍ସୁକ ହେଇ ଏଲିସ୍ ଏ ପାଖ ସେପାଖ ଅନେଇଲା,କିଏ ଯା ପର ସାକ୍ଷୀ, କୋଉଠି ଅଛି ବୋଲି । ଏହି ସମୟରେ ଠେକୁଆ ଉଠି “ଏଲିସ୍” ବୋଲି ପାଟିକରି ଡାକିଲା। ଏଲିସ୍ ନିଜ ନାଁ ଡାକରା ହେବାର ଶୁଣି ଚମକି ପଡ଼ିଲା, ଅବାକ୍ ହେଲା, ଇଏ କିମିତିକା କଥା। ମୁଁ ତ ଚୋରି ଡକାୟତି କିଛି ଦେଖୁନାହିଁ, ସେ ବିଷୟରେ ମୋଟେ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ। ମୁଁ ବା କି ସାକ୍ଷୀ ହେବି?

ଅନୁବାଦ

ଅଜବ ଦେଶରେ ଏଲିସ୍

କବି ରଘୁନାଥ ଦାସ

ଏଲିସ୍ ଅକଲ ଗୁଡୁମ୍ ହେଇଗଲା; ଚରବର ହେଇ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ କାଠଗଡ଼ା ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ବେଳକୁ ଏଲିସ୍ ଦେହରେ ବଜି, ବିଚାରକମାନଙ୍କ ବେଞ୍ଚଟା ଓଲଟିଗଲା। ବେଞ୍ଚ ଓଲଟି ଯିମିତି ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ଯୋଉସବୁ ପଶୁପକ୍ଷୀ ବସିଥିଲେ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭୁଷ୍ଭାଷ୍ ଦୁଲ୍ଦାଲ୍ ହୋଇ ଭୂଇଁରେ ଗଡ଼ଗଡ଼େଇଲେ। ଯା ଉପରେ ସେ ତା ଉପରେ ଯେ, ଲଟାପଟା ଝଟାପଟା ସେମାନେ।

ଅପ୍ରତିଭ ହେଇ ଏଲିସ୍ ବେଞ୍ଚ ଖଣ୍ଡକ ପୁଣି ସଜାଡ଼ିଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ଉଠେଇ ଫେର୍ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ବସାଇଲା। ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଲାଗି ଏଲିସ୍ ମହାରାଜା ଓ ବିଚାରକ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିନେଲା।

ଏହାପରେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଜମାନବନ୍ଦି ନିଆହେଲା। ରାଜା ଏଲିସ୍‌କୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ଏ ମକଦ୍ଦମା ବିଷୟରେ କଣ ଜାଣିଛ?”

ଏଲିସ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “କିଛି ଜାଣିନାହିଁ।”

ମହାରାଜା କହିଲେ, “କିଛି ଜାଣିନାହିଁ?”

ଏଲିସ୍ ଜବାବ ଦେଲା, “ନାହିଁ, ମଣିମା।”

ମହାରାଜା ବିଚାରକମାନଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନେଇ କହିଲେ, “ଆପଣମାନେ ଏଇ କଥାଟା ଟିପି ରଖନ୍ତୁ। ଏଇଟା ଖୁବ୍ ଦରକାରୀ କଥା। ”ମାମଲାରେ ରାୟ ଦେଲାବେଳେ ଏଇ କଥାଟା ଆମକୁ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।”

ମହାରାଜାଙ୍କର କଥା ଶୁଣି ଠେକୁଆ ଆଖି କପାଳରେ ଖୋସି ପଚାରିଲା, “ମଣିମା! ସାକ୍ଷୀର ଏ କଥାଗୁଡ଼ାକ ଦରକାରୀ କଥା, ନା ବାଜେ କଥା ?”

ରାଜା କହିଲେ, “ହଁ, ହଁ, ମୁଁ କହିଲି ବାଜେକଥା।” ତାପରେ ମହାରାଜା ଆଇନ ବହି ପଢ଼ି କହିଲେ , “ଯେଉଁମାନେ ଏକ ମାଇଲରୁ ବେଶି ଡେଙ୍ଗା ,ସେମାନେ ଅଦାଲତରେ କହିପାରିବେ ନାହିଁ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଏଲିସ୍ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ। ଏଲିସ୍ ନିଜକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଲାଗି ଜଳ୍ପ କହିପକେଇଲା, କାହିଁ? “ମୁଁ ତ ମାଇଲିଏ ଡେଙ୍ଗା ନୁହଁ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଏକମାଲ ଉଚ୍ଚ।”

ରାଣୀ ରାଜାଙ୍କର କଥାରେ ତାଳ ଦେଇ ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲେ, “ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାଇଲ ହେବା।”

ରାଜା କହିଲେ, “ତୁମେ ତାହାହେଲେ ଏ ଅଦାଲତରୁ ବରଖାସ୍ତ ହେଲା।”

ଏଲିସ୍ କିନ୍ତୁ ଏକଥାରେ ମୋଟେ ଦବିଗଲା ନାହିଁ, ବେପରୁଆ ଭାବରେ ବଡ଼ ପାଟିକରି କହିଲା, “ଭାରି ଡରଢର ତମେ। ମୁଁ କଣ ତମକୁ କରିବି। ମୁଁ ଜାଣେ ଯେ ତମେ ସବୁ ହେଇ ହେଇ ମୁଠାଏ ତାଆସ, ଆଉ କଣ?” ଏକଥା ଏଲିସ୍ ଯିମିତି କହିଛି ସବୁ ତାଆସ ତକ ଫର୍ ଫର୍ ହେଇ ଏଲିସ୍‌କୁ ଦଣ୍ଡ ହେବାଲାଗି ତା ପିଠିରେ ଚଟ୍‌ଚାଟ୍ ହେଇପଡ଼ିଲେ। ଏଲିସ୍ ଦିହାତ ଘୂରେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଏଡ଼େଇ ଦବାରେ ଲାଗିଥାଏ।

ଏତିକି ବେଳକୁ ଏଲିସ୍‌ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା। ଉଠିକରି ଦେଖେ ଯେ ସେ ତା ଅପା କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡଟି ରଖି ଶୋଇଛି, ଶୋଇ ଏତେବେଳଯାଏଁ ଏଇସବୁ ମଜା ସପନ ଦେଖୁଥିଲା। ଏଲିସ୍ ଉଠିବାର ଦେଖୁ ତା ଅପା ବଡ଼ କଅଁଳ କରି ତାକୁ କହିଲା, “ଟିକି ଭଉଣୀଟି ମୋର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲାନା?” ତା ଖାଇବା ବେଳ ହେଲାଣି ପରା, ଡେରି ହେଲେ ତା ଥଣ୍ଡା ହୋଇଯିବଟି। ଏଲିସ୍ ଉଠି କଣ ସବୁ ସପନ ଦେଖିଲା ଯେ କଥା ତା ଅପାକୁ କହିଲା। ତା ଅପା ସବୁ ଶୁଣି ଅବାକ୍ ହେଇ କହିଲା, “ବାଃ, ଭାରି ମଜାଦାର ସପନ ଦେଖୁଲୁତ।”